

Marco ninshitérinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

¹ Apira iyaro'sa', Quisocristo nanamën ninshitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Iráca isoro'paquë o'marin nicha'ëinpoaso marë'.

² Isaiasë pënëntona'pi ninoton Yosë quiricanënguë ninshitérinso chachin o'marin. Inaquë Yosëri hui'nin itapon:

“Co'huara pa'shamátërasënguënhuë', comisionëhuë'ton a'pararahuë piyapi'sa' ayonquicaso marë'.

³ Inotëro parti ina quëmapi pënëntápon: ‘Ni'co' iyaro'sa'.

Hua'an chiníquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'. Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

Inapochachin iporaso' cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' itarin,” ténin ninshitaton.

⁴ Ninorinso chachin Coansha huë'nin pënëntacaso marë'. Inotëro' parti ya'huaton, piyapi'sa' pënénárin. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërétantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporihuanco',” itarin. Napotahuaton, na'a piyapi'sa' aporintarin.

5 Inaquë notohuaro' piyapi'sa' huë'pi natanapona'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huëcatona', natanapi. "Tëhuë'nchachin co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Catahuacoi Siniro ina nanianchii," topachinara, Cortaniquë Coanshari aporintërin.

6 Co inaso' noyápiachin a'morinhuë'. Ponira pochin camiyo anporo quëran nipiso' a'morin. Sha'huëtë quëran nitonporin. Sëquërë pochin nininso' macaton, inaya tëranta' ca'nin. Ninoi' quënanpachina, irorin. Piyapi'sa' pënënpachina, itapon:

7 "Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin chini chiniquën nanantërinso'. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiniquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'.

8 Caso' i'quë aporintëranquëma'. Inaso nipir-inhuë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'," itërin.

Quisoso aporihuaninso'
(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

9 Naporo tahuëri'sa' Quisoso Cariria parti quëran huë'nin. Nasaritoquë ya'huëpirinhuë', Coansha pënëntarinquë huë'nin. Huë'pachina, Coanshari Cortaniquë aporintërin.

10 Ii' quëran nonshihuachina, a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin. Ispirito Santonta', nëpë pochin nohuaraimarin, ni'nin. Nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatërin.

11 Naporó' inápa quëran Yosëri itapon: “Quëmaso' hui'nahuënquën chachin ninan. Na'con nosoroatënquën, noya ni'nanquën,” itërin.

Sopairi tënirinsó'

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

12 Ina quëran Ispirito Santori inotëro parti co piyapi ya'huërinquëhuë' a'parin.

13 Inatohua' catapini shonca tahuëri ya'huërin. Tanan ni'niró'sapitarë' ya'huërin. Sopai hua'aninta' huëcapairahuaton, tënin. Sha'huitápirinhuë' ama Yosë natëcaso marëhuë'. “Inca, co nohuantërahuë',” tënin. Nani sopai pa'pachina, anquëniro'sari o'marahuatona', Quisoso nocomaimapi.

Noya nanan sha'huicaso' caniaritërinso'

(Mateo 4.12-17; Lucas 4.14-15)

14 Ina quëran Coansha tashinan pëiquë po'mopi. Ina natantahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti pënëntapon. Noya nanan Yosë noninsó' sha'huirarin:

15 “Nani tahuëri nanirin huachi. Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'. Naporahuaton noya nanan natëco' Yosë nicha'ëinquëma',” itërarin.

Sami camayoro'sari imapiso'

(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)

16 Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon itopi. Iinë' riti të'yatapi sami macacaiso marë'. Iinso' Antërisë itopi.

17 —Huëco' iyaro'sa', ca imaco a'chinchinquema'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

18 Napotohuachina, ritinëna' patahuatona' Quisoso imapi huachi.

19 Amashamiachin Santiago, Coansha, inapitanta' quënancoantarín. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinëna' pasonapi.

20 “Huëco' pa'ahua', ca imaco,” itohuachina, pa'pin, inpriatonënpita, inapita potiquë patahuatona', Quisoso imapi.

Sopai a'parinso'
(Lucas 4.31-37)

21 Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Chinoto tahuëri nanihuachina, cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conin. Inaquë a'chinarin.

22 Chiníquën nanantona'pi pochin a'chinarin. Co cotio maestro'sa pochin a'chininhuë'. Napoaton a'chininso' natanahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi: “¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya!” topi.

23 Naporo' a'nara' quëmapi inaquë ya'huërin. Sopairi ya'coancantaton, camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiníquën nontërin. Sopairi chachin anonin.

24 —¡Tananpitocoi! Quëmaso' Quisosonquën, Nasaritoquë ya'huëran. Nohuitërainquën. Yosë quëran o'maton noya ninan. ¿Ma'ta' quëma onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? itërin.

25 Itohuachina, Quisosori itapon:

—¡Ta'tëquë! ¡Iso quëmapi quëran pipimiatëquë!
itërin.

²⁶ Napotohuachina, quëmapi chiníquën
apa'tanin. Naporahuaton chiníquën “yai” ta'so
chachin, sopai pipirin.

²⁷ Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ninontapi:

—¿Ma'pítata' ni'sarëhuaso'? Quisososo'
co a'napita pochin a'chininhuë'. Chini
chiníquën nanantaton, sopairo'sa quëran huarë'
camaihuachina, natëpi, topi.

²⁸ Shiarahuaton, Quisoso naporinso' ya'ipi
Cariria parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën anoyatërinso'

(Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39)

²⁹ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahu-
atona', Simon, Antërisë, inapita ya'huëpiquë pa'pi.
Santiago, Coansha, inapitanta' pa'pi.

³⁰ Simon a'shatën chiníquën sapoton,
quëhuënarín ni'ton, Quisoso sha'huitopi.
“A'shacha saporin ta'a,” itopi.

³¹ Inaquë paaparahuaton, maimirarahuaton,
opatërin. Naporo chachin sapo otanotërin.
Otanotahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin,
napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41)

³² I'huanahuanquë nani pi'i ya'conahuaso',
na'a cania'piro'sa' quëpi. Sopairi
ya'coancantërinso'pitanta' quëpi.

³³ Ya'ipi ya'huëhuano'santa', ninano' ya'coanaquë
niyontonpi Quisoso nicacaiso marë'.

³⁴ Naporo' notohuaro' cania'piro'sa' anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatërin. Na'aya'pi sopairo'sari ya'coancantërinso'pita' inquitërin. Sano yonquipi huachi. Sopairo'sari ina nohuitatona', yasha'huipirinahuë', Quisoso co nohuantërinhuë' ni'ton, ta'topi huachi.

Caririauë a'chintëra'piarinso'
(Lucas 4.42-44)

³⁵ Tahuërinquë co'huara noya huënihuayantërasohuë', Quisoso huënsërahuaton ninano quëran pipirin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' Yosë nontacaso marë' inaoraíchín pa'nin.

³⁶ Simonso' capayatopirinhuë', co Quisoso quënanatonhuë', a'napitarë chachin pa'nin yonípon.

³⁷ Quisoso quënanconahuatona':

—Notohuaro' piyapi'sa' yonissarinënguën, itopi. Itopirinahuë', Quisosori itërin:

³⁸ —Huëco' iyaro'sa', a'na partinta' pa'ahua'. Ya'cariya ninanoro'saquë pa'ahua'. Inaquënta' pënënta'huaso' ya'huërin. Ina marë' Yosë a'paimarinco ni'ton, huë'sarahuë, itërin.

³⁹ Ina quëran ya'ipi Cariria parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëntëra'piarin. Naporahuaton, sopairo'sari ya'coancantërinso'pita inquitëra'piarin.

Chana caniori maninso'
(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰ Naporo' a'na quëmapi huë'nin, chana caniori maninso'. Quisoso huëcapairahuaton, isonquirin. Isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin.

⁴¹ Quisosori nosoroaton, së'huarin.

—Nohuantërahuë mini iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin.

⁴² Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin.

⁴³⁻⁴⁴ Naporo chachin Quisosori chiníquën pënënin.

—¡Ama insonta' sha'huitëquësohuë'! Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, Moisësë sha'huirinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin. Ina quëran a'parin huachi.

⁴⁵ Napotopirinhüë', papon pochin ya'ipi piyapi sha'huitëra'piarin. “Quisoso anoyatërinco,” itëra'piarin. Ya'ipi naporinso' nahuinin. Napoaton piyapi'sa' ni'tërantapaquë co huachi Quisoso iratërinhuë'. Co huachi nanitërinhuë' a'ninquëchin ninanoro'saquë pacacaso'. Co piyapi'sa' ya'huërinquëhuë' ya'huërárin. Ina niponahuë', ya'ipi parti quëran huë'pi nicapona'.

2

Apia anoyatërinso'

(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

¹ Cara tahuëri quëran pochin Capinaomoquë huëantarín. “Pëinënquë Quisoso ya'huarin,” topi.

² Natantahuatona', notohuaro' piyapi'sa' niyon-tonpi. Pëi' ya'sotahuatona', ya'coana aquëtëran huarë' yamopi. Yosë nanamën sha'huirarin, natanapi.

3 Naporo chachin catapini quëmapi'sa' huëcatona', apia pë'sara'huayaquë quëshipi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuënárin.

4 Quisosoquë yaquëpapirinahuë', hua'huayátërahuë piyapi'sa' ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Ya'shotopi. Napoaton pëi' nanpëtahuatona', a'canpiso pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Quisoso pirayan acomapi huachi.

5 Quisosori ni'sahuaton, “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën huachi, itërin.

6 A'naquën cotio maestro'sa' inaquë huënsëpisopitaso', cancanëna quëran yonquirápi:

7 “¿Ma quëmapita' isoso' Yosë yaya'huërëtërin? Co ínsonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëíchin nanitërinso',” topi yonquiatona'.

8 Topinan yonquirapirinahuë', yonquipiso nitotaton Quisosori itapon:

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco?

9 Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huanën masahuaton, noya paquë huachi,’ itacasonta' co nanitaparëhuahuë',” tënama'.

10 Caso nipirinhue' Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

11 Ina quëran apia itantarín:

—¡Huaniquë' apia'hua! Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huëranquë paquë huachi, itërin.

¹² Itohuachina, a'naroáchin noyatahuaton, huanirin. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huërinquë paantarin. Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëso ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya! Co onporonta' ina pochin ni'chinëhuahuë', topi.

Nihui Quisoso imarinsó'

(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³ Naquëranchin panca sono' yonsanquë Quisoso paantarin. Inaquë hua'huayátërahuë piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintarin.

¹⁴ Ina quëran na'huëpon pochin, Nihui quënanconin. Arpio hui'nin inaso'. (Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, huanirahuaton Quisoso imasarin huachi.

¹⁵ Ina quëran pëinënuquë Quisoso quëparin coshat-acaso marë'. Ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi coshatatona' Quisoso no-huitacaiso marë'. A'naquën copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'napitanta' oshahuano'sa' itopiso'. Inahuanta' Quisoso yaimápi.

¹⁶ A'naquëonta' cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sahuatona', ca'tano'sanënpita natanpi:

—¿Onpoatonta' maistrone'ma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë' coshatarin, itopi.

¹⁷ Natanahuaton, Quisosori itapon:

—Isopitaso' tëhuënychachin nohuantërinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. “Co caniorahuë'” topatëraso', co notoro nohuantërëhuë'. Inapochachin canta' oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco',” itërahuë. A'napitaso nipirinhüë': “Quiyaso' noyaco'i,” topiso marë' co na'con a'chintërahuë', itërin.

Nasha nanan a'chininso'
(Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39)

¹⁸ Naporo' Coansha Paotista imapisopitaso ayonatona', Yosë nontapi. Parisio imapisopitanta' inapoapi. Napohuachinara, a'naquëni paaparahuatona', Quisoso natanpi:

—Coansha imapisopitaso' ayonatona', Yosë nontapi. Inapochachin parisio imapisopitanta' nisapi. ¿Onpoatonta' imarinënsopitaso' co inapopihüë'? itopi.

¹⁹ —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëttopihüë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, coshatatona', capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachinara, coshatopi.

²⁰ A'na tahuëriso nipirinhüë' inimiconënpitari sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', sëtapi huachi. Co huachi yonquiapihuë' coshatacaiso', tënin.

²¹ Itahuaton: “Ni'co'. A'morëso noyá mocahuachina, co nasha në'mëtëquë pa'pitërëhuë'. Nasha në'mëtëquë pa'pitërë' naporini, naquëranchin panca panca noshataanta'itonhuë'.

²² Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' ninquë ta'panëhuë'. Inaquë ta'panë' naporini, a'naroáchin

nopoitaton, nichinia'itonhuë'. Naporahuaton morsanta' tapiitonhuë'. Napoaton sha'moro' huinosa' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin huachi," itërin Quisosori. (Iráca inachintopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huërin, tapon napotërin.)

Chinoto tahuëri naporinso'
(*Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5*)

²³ Ina quëran a'na chinoto tahuëri nanihuachina, tricoro' Quisoso pëntontarin. Ca'tano'sanënpitaso papona pochin, a'naya a'naya trico moto maraapi.

²⁴ Ina nicatona parisioro'saso':

—¡Ni'quë', Maistro! Chinoto tahuëri nipirihuë', ca'tano'sanënpita tricoraya i'shorayarapi. Co ipora tahuëriso' pi'pisha tëranta' sacatacasohuë' nipirihuë'. ¿Onpoatonta' co Moisésë pënëntërinso' natëpihuë'? itopi.

²⁵⁻²⁶ —Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosë pëinënguë ya'conin. Apiataro corto hua'an ni'so' ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'sáchin ina pan capacaso nipirihuë', co ina marë' Yosëri no'huirihuë', itërin.

Ina quëran itantarin:

²⁷ —Piyapi'sa' nosoroaton, chinoto tahuëri acorin noya ya'huëcaiso marë'. Co tahuëri chinotacaso' na'con na'con yonquirihuë'. Piyapi'sa' na'con na'con nosororin.

²⁸ Yosë quëran caso quëmapico ni'to, chiníquën nanantërahuë. Ma'sona noya nicacaso'

sha'huichinquëma'. Chinoto tahuëri ma'sona
co nicacasona' sha'huichinquëma', itërin.

3

Imirin tachitërinso'
(*Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11*)

¹ Naquëranchin niyontonpiso pëiquë Quisoso
ya'conconin. Inaquë apia quënanconin. Imirin
tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' së'quëtacaso'.

² “Chinoto tahuëri anoyatomara,” ta'tona', pari-
sioro'sari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'.

³ Naporó' apia itapon:

—Huë'sahuaton, huancánachin huaniquë', itërin.

⁴ Inaquë nipachina, piyapi'sa' itapon:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Co
ahuëtacaso', co tēpatacaso', co inapita nicacaso'
ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpitohuatoso', co
nosoroarahué'. Nipirinhué', nosoroato anoy-
ata'huaso' ya'huërin, tēnahuë caso'. ¿Ma'ta' tēnama
canpitaso'? itërin.

Natanaponaraihuë', co manta' topihuë'.

⁵ Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya
ni'sarin. Co natantochináchinhuë' cancantopi
ni'ton, no'huirë pochin cancantaton, co noyahuë'
ni'nin. “Co nosoropihuë',” ta'ton, pa'pi sëtërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Ihuëhuachina,
a'naroáchin noyatërin.

⁶ Parisioro'saso' no'huitatona', pipipi. Iro-
tisë piyapinēnpita quënanconahuatona', ninontopi
Quisoso tēpacaiso marë'.

Sono'yonsanquë a'chininso'

⁷ Quisososo' panca sono' yonsanquë paantarin. Ca'tano'sanënpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. A'naquën Cariria parti quëran huë'pi.

⁸ A'naquëonta' Cotia parti quëran huë'pi. Quirosarin quëran, Itomia quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, Tiro quëran, Siton quëran, ina quëranpita hua'huayätërahuë' huë'pi. Quisoso naporinso' natantahuatona', nicapona' huë'pi.

⁹⁻¹⁰ Na'a piyapi'sa' nani anoyatërin ni'ton, ya'ipi cania'piro'sa' huë'sapi. Na'a piyapi'sa' ni'ton, ya'sëratërarahuatona', huë'sapi Quisoso së'huacaiso marë'. “Së'huahuato, anoyatarinco,” ta'tona', naporapi. Napoaton ca'tano'sanënpita itapon: “Poti amasha quëpaco' inaquë huënsëato a'chinchí. Notohuaro' piyapi ni'ton, ya'quëëtohuachinaco,” itërin.

¹¹ Sopairo'sari ya'coancantërinso'pitanta' huë'pi. Quisoso quënanahuatona', nocotapataquëchin isonquipi.

—¡Quëmaso' Yosë hui'ninquën! itopi chiníquën nontatona'.

¹² Inariso nipirinhüë', chiníquën pënënin: “¡Ama piyapi'sa' anohuitocosohüë'!” itërin.

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³ Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarin. Nohuantërinso'pita përapachina, paapapi.

¹⁴ Na'a a'chintërinso'pita ya'huëpirinahuë', shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, acorin. “Nani tahuëri iyaro'sa' ca'tanco a'chinchinquëma'. Ina quëran a'pararanquëma' piyapi'sa' pënënacamaso marë'.

15 Chiníquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso marë'," itërin.

16 Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorin. A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin.

17 Santiago, Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Nisha nininën inapitanta' acotaantarin. Poaniquisë itërin. ("Huirapochin," tapon napotërin.)

18 Antërisë, Pinipi, Partoromi, Matio, Tomasë, Tatio, inapitanta' acorin. A'nanta' Santiago itopi. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' acorin. Iráca copirno no'huina'piro'sa' imapirinhüë', iporaso' Quisoso imasarin huachi.

19 Cotasë Iscariotinta' acopirinhüë', a'na tahuëri inari sha'huirapiarinso'.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

20 Ina quëran a'na pëiquë pa'pi. Naquëranchin no-tohuaro' piyapi'sari huëcapaiantapi ni'ton, co nani-topihüë' capacaiso tëranta'.

21 Quisoso quëmopinënpitari natantahuatona', "Nani hua'yantërin," topi. Napoaton Quisoso quëpacaiso marë' huëcapaipirinhüë'.

22 Cotio maistro'santa' Quirosarin quëran o'marahuatona', taponá: "Sopai hua'an Piirsipo itopisori ya'coancantërin ni'ton, nani ma'sha nanitaparín. Inari chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaso marë'," toconpi.

23 Quisososo nipirinhüë' piyapi'sa' përasahuaton, pënënto nanan sha'huitërin ayonquicaso marë'. "Sopairo'sa capini co onporonta nia'pacaiso ya'huërinhuë'.

24 Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Co huachi inaquë ya'huë'itonahuë'.

25 Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahuë'.

26 Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huipi naporini, co huachi hua'anëna niitonhuë'. Co huachi chiniquën nanan ya'huëchitonhuë'.

27 Quëmapi chiniquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Co insonta' nanitërinhuë' ya'conaton ma'shanënpita matabaso'. A'nariso nipirinhüë' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton minsëirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita quiquitërin huachi.

28 Oshanëma marë' sëtohuatama', Yosë ya'ipi oshahänëma' inquitaringuëma'. Pinopatama', inanta' inquitaringuëma'.

29 Nipirinhüë', Ispirito Santo pinotoma' oshahuanpatama', ina oshanëmaso' co inquitaringuëmahuë'. Onpopionta' ana'intinguëmaso' ya'huërin," itërin.

30 "Sopairi ya'coancantërin," topiso marë' Quisoso napopënëntërin.

*Quëmopinënpita pochin nininsopita
(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)*

31 Ina quëran a'shin, iinpita, oshinpita, inapita canquiponaraihuë', co ya'conpihuë'. Aipiran huanirahuatona', Quisoso amatopi.

32 Quisoso ahuanapanapitona', tahuishin miáchin huënsëpisopitari sha'huitopi:

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, oshiparinpita, inapita huëcatona', aipiran huanirapi. Yanontërinënquën, itopirinahuë'.

³³⁻³⁴ —Mamahuë, iyahuëpita, oshihuëpita inapita pochin ni'nahuësopita sha'huichinquëma' nitotoco', itërin.

Piyapi'sa' tahuishin miáchin huënsërantapaiso' ni'sarin quëran itantapon:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuëpita, oshihuëpita, mamahuë, inapita pochin nicato nosororahuë.

³⁵ Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', oshihuëpita pochin ni'nahuë. Payaro'santa' imapachinaco, mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

4

Pa'sarayarin quëran a'chininso'
(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Naquëranchin sono' yonsanquë Quisoso a'chiantararin. Inaquë notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marë'. Hua'huayatërahuë' tancapitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Inaquë yanponapirarin. Ya'huërë' piyapi'saso' ii' yonsanquë yamorapi.

² Nisha nisha pënënto nanan a'chintarin. Ma pochinsona Yosë nanamën nininso' ayonquicaso marë' a'chintarin.

³ A'chintaton, itapon: “Natanco a'chinchinquëma'. A'na quëmapi sha'tapon pa'sarin.

⁴ Na'a trico pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën ya'pirin

iraquë huarë' anotërin ni'ton, inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipi.

⁵ A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarín, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Inaquë, shiarahuaton, papotopirinhüë'.

⁶ Pi'iri chiníquën picahuachina, yaahuirin. Pi'pishara'huaya itëhuanin ni'ton, ahuirin huachi.

⁷ A'naquën ya'pirionta' nahuanuquë pa'sarayarín. Inaquë papotopirinhüë', nahuano'santa' papotërin. Shia a'shinahuatona', imotërin. Napoaton co nitërinhuë'.

⁸ A'naquënso nipirinhüë' noyaro'paquë pa'sarayarín. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitërin. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquënso' pasa, pasa nitochanin," itërin.

⁹ Itahuaton: "Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itaantarín.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10)

¹⁰ Niyontonpisopita pa'pachinara, a'naquën imapisopita co pa'pihuë'. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin co pa'pihuë'. "Apira a'chintërancoiso' co noya nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi.

¹¹ Itohuachinara, Quisosori itapon: "Onpopinsona Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Co imarinacohüë' ni'ton, co nitotopirinhüë', canpitaso' carinquëma' a'chinchinquëma'. Yosë nanamën no'tëquën

nitotacamaso marë' a'chinchinquëma'. A'napitaso nipirinhüë' pënënto nanan quëransáchin a'chintarahüë'.

¹² Inapitaso' co yanatërinacohüë' ni'ton, natanaponaraihuë', co natëtapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'. Imarinaco naporini, oshanëna' inquitahuato anoyacancanchitohüë', itërin.

Tricoraya tapon naporinso'
(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)

¹³ Naquëranchin Quisosori ca'tano'sanënpita itantapon: “Achin sha'huitëranquëmaso' ¿co nitotëramahuë' ti? Co inaya tëranta' nitotohuatamahuë', ¿onporahuatomacha ya'ipiya nitotërë'pënuëmaya? Carinquëma' nipachin anitochinquëma'.

¹⁴ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chinë'.

¹⁵ A'naquën piyapi'sa' iraquë huarë' pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë', a'naroáchin Satanasë huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osëretiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin.

¹⁶ A'naquën piyapi'santa' na'piroquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë',

¹⁷ co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiniquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Yosë nanamën yaimapi ni'ton, a'napitari tëhuapi, no'huipi, napotopi. Napohuachinara, Yosë nanamën yaa'popi. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin nanamën a'popi.

18 A'naquën piyapi'santa' nahuanoquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë',

19 ma'sharáchin yonquipi. 'Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, noya cancantarai,' topi. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, nani ma'sha nohuantatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'.

20 A'naquënso nimirinhuë' noyaro'paquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', cancanëna quëran natëpi. Sharo'sa' nisha nisha nitërinso pochin natëtopi. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërinso pochin noyamiachin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi. A'naquënso' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

Nanparin pochin nininso'
(Lucas 8.16-18)

21 Naquëranchin Quisosori itaantaran: "Ni'co' iyaro'sa'. Nanparin i'chinpihuahëra, ¿co i'mëanaquë po'morëhuë' pa'? Co pë'saraanaquë tëranta' acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'.

22 Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nimirinhuë' ya'ipiya nitotapi.

23 Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin.

24 Ina quëran napotaantaran: "Natanpatama', noya yonquico'. Onpopinsona a'napita nito-

huatama', inapochachin Yosënta' nitarinquëma'. Aquë aquëtë chachinhuë nipon quëtarinquëma'.

²⁵ Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama'. A'naquënso nipirinhüë', 'Nani nitotërahuë', topirinhüë', co yanatëpihuë'. Napoaton Yosëri tananpitarin. Inapotohuachina, pi'pian tëranta' nito-topiso', ya'ipiya naniantapi," itërin.

Ya'pirin papotërin quëran a'chininso'

²⁶ Ina quëran napotaantarin:

"Yosë hua'anëntërinso' a'chinchinquëma'. Iminquë sha'tërëso pochin ninin.

²⁷ Sha'tërinso piquëran tashihuachina, hua'anën huë'ërin. Tahuërihuachina, huënsëantarin. Nani tahuëri naporárin. Oshaquëran sha'ninso' pichopitahuaton, papotërin. Onporohuatonso' papotërinso' co nitotërinhuë'.

²⁸ Sha'pachina, inaora nohuanton, no'pa quëran papotërin. Nani a'shinpachina, huënsharatërin. Nani huënsharatahuaton, nitërin.

²⁹ Ya'pirin cayahuachina, nani noya macacaso' ni'ton, manin huachi," tënin. (Inapochachin Yosë nanamën sha'huitohuatëhua', ina nohuanton, oshaquëran a'naquën natëtapi.)

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰ Ina quëran sha'huitantarin:

"¿Ma'pochinta' Yosë hua'anëntërinpoaso' ninin? ¿Ma quërantá' nanitëre' ina yonquicaso'?"

³¹ Mostasaraya no'paquë sha'nëso pochin ninin. Mostasarayaso' hua'huishin. A'napita ya'pirin quëran pi'pi pi'pishara'huaya.

³² Pi'pira'huaya niponahuë', sha'patëra, panca panca papotërin. A'napita sharo'sa quëran panca panca ta'an ninin. Panca së'patohuachina, in-airaro'sa' na'iyatona', inaquë pëipi," itërin.

Ma'pochinsona nininso'

(Mateo 13.34-35)

³³ Ina pochin Quisosori piyapi'sa' a'chintarin. Na'a pënënto nanano'sa quëran ayonquiarin. Natantiinpichin a'chintarin.

³⁴ Napoaponahuë', pënënto nanan quëransáchin a'chintërin. Ina quëran ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëhuachinara, oshaquëran a'chintantarin no'tëquën yonquicaiso marë'.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵ Naporo' tahuëri chachin nani tashirarapaso', ca'tano'sanënpita itapon:

—Sono aquëtëran pa'ahua', itërin.

³⁶ Nani piyapi'sa nontahuaton, Quisoso potiquë ya'comarin. Napohuachina, ca'tano'sanënpitarë chachin pa'pi. Naporo' a'napitanta' nisha potiro'saquë pa'pi.

³⁷ Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi poti opoto opototahuaton, nani yamëntairapirinhüë'.

³⁸ Ya'huëre Quisososo', huanconënguë motonan motoantahuaton, huë'ërarin. Ca'tano'sanënpitari ochinanpi:

—¡Catahuacoi Maistro chimiitarihua! ¿Co ina yonquiranhüë' ti? itopi.

³⁹ Huanintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' camaiton:

—¡Sanoquë! ¡Copi tëquë huachi! itërin. Ito-huachina, ihuan copitënin. A'naroáchin sanoirin.

⁴⁰ —¿Onpoatomata' të'huataramaso'? ¿Co Yosë natëyatëramahuë' ti? itërin.

⁴¹ Pa'pi pa'yanahuatona', ninontopi:

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

5

Sopairo'sari ya'coancantërinso'
(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-39)

¹ Ina quëran, sono' aquëtëran Quirasa parti itopiquë canconpi.

² Quisoso nani nonshihuachina, a'na quëmapiri na'pi nanin quëran pipirahuaton, nacapirin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi noya yonquirinhuë'. Hua'yantërin.

³ Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërin. Pa'pi chiníquën ni'ton, cò catinaquë tëranta' nanitopihuë' tonpocaiso'.

⁴ Na'aro' catinaquë tanpaquën tonpotahuatona', pa'on tonpotopirinahuë', oshitërachinin. Co incariso tëranta' nanitërinhuë' minsëcaso'.

⁵ Nani tashi', nani tahuëri iratárin. Na'pi naninquë, motopiquë inaquëpita pa'sápaton, chiníquën yaitárin. Na'piquë nipë'sharárin.

⁶ Quisoso aquë quëran quënanahuaton, ta'aquirin. Quisoso nocotapataquë isonquirahuaton, mosharin.

⁷⁻⁸ Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai nontërin.

—¡Iso quëmapi quëran pipico huachi! itërin. Ina natanahuaton, sopairi chiníquën a'panirin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisosonquën, Yosë hui'ninquën ni'ton, chini chiniquën nanantëran. Yosë marë' ama apira aparisitocoisohuë', itërin.

⁹ —¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin Quisosori.

—Na'acoi ni'toi, “na'a huaranca,” itërinacoi.

¹⁰ Ama a'na parti a'pacoisohuë', tosapi.

¹¹ Ina ya'cariya notohuaro' coshiro'sa' panënuquë coshatapi.

¹² —A'paco coshiro'saquë tëranta' ya'coanta'ii, tosapi.

¹³ —Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conconco', itërin. Itohuachina, sopairo'sa' pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Ina quëran ya'ipi coshiro'sa', cato huaranca pochin nipirinahuë', hua'yantatona' ta'api. Tahuan pa'tatona', sonoquë niitopi. Inapoatona', taquiitopi.

¹⁴ Coshi a'paina'piro'saso' ni'sahuatona', ta'arë'nachin ninanoquë ya'huëpisopita sha'huitonpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. Natantahuatona', “¿Ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'.

¹⁵ Quisosoquë canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquipi. Nani a'moanaton, noya huënsërarin. Na'a sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', noya yonquiantarin. Co huachi hua'yantërinhuë'. Napoaton pa'yanpi.

¹⁶ “Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'pahuachina, coshiro'saquë ya'conconpi. Inapohuachinara, tahuan pa'tahuatona', sonoquë taquiitopi huachi,” itopi ni'pisopitari.

17 Natanahuatona', piyapi'sa' të'huatopi: “A'na parti paquë',” itopi Quisoso nontatona'.

18 Quisoso potiquë ya'conaso', hua'yantërinsoari huëcapairahuaton, itapon: “Canta' imainquën,” itërin.

19 Quisososo nipirinhüë' co nohuantërinhuë'.

—Ya'huëranquë iyasha paantaquë'. Quëmopinënpita sha'huitonquë'. “Siniro noyá anoyatërinco. Na'con nosororinco,” itëquë', itërin Quisosori.

20 Napotohuachina, pa'nin. Ticaporisë parti sha'huirap'iarin. “Quisoso nóya anoyatërinco,” itërap'iarin. Natanahuatona', “¡Ma'pitacha sha'huirin paya! ¡Ma noya catahuarin!” topi ya'ipiya.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinso'

(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)

21 Quisososo' pëntonquiantarahuaton, na'a piyapi'sa' quënanquirin. Sono' yonsanquë huëcapairahuatona', tancapitopi.

22 Naporo' a'na cotio hua'an Cairo itopiso huë'nin. Inaso', niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirin:

23 —¡Hui'nahuë Siniro, chiminarin! Huëquë'. Së'huaquiton, anoyatoco, chiminpachin, itárin.

24 —Inta nipachin, tosahuaton, imarin. Na'a piyapi'santa' imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërap'i.

25 Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin, hua'qui' panca huënai' a'parinso'. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'.

26 Na'a notoro'sari nonënpirinahuë', na'con parisitärin. Nani ya'ipi coriquinën i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. Aquëtë chachin nisarin.

27-28 Quisoso nahuininso' natantahuaton, pinën quëran imaquiarin. “A'morinso tëranta' së'huahuato, anoyatarinco,” ta'ton, piyapi'sa' ya'sëratërarahuaton, a'morinso' së'huatiirin.

29 Naporo' a'naroáchin huënai' no'narin. Canio quëran nani noyatërin ninatanin.

30 Quisososo' co quënanaponahuë', inaora nitotërin. “A'naso' natëtonco, së'huaquirinco. Ca nohuanto noyatërin,” ta'ton, a'naroáchin tahuërëtahuaton, natantërin:

—¿Inta' a'morahuëso' së'huatërinco? tënin.

31 —Ni'quëchi Maestro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtapirinënquënhuë', “¿Inta' së'huarinco?” ¿tënan ti? itërin ca'tano'sanënpitari.

32 Itopirinahuë', Quisososo' a'naya a'naya ni'sarin. “¿Inta' së'huarinco?” ta'ton, ni'sárin.

33 Napohuachina, sanapiso' “Nani anoyatërinco,” ta'ton, ropa ropatërarin quëran Quisoso huëcapairin. Isonquirahuaton, no'tëquën sha'huitërin. “Hua'qui' caniorahuë ni'ton, së'huaranquën Siniro. Së'huatënquën, a'naroáchin noyatërahuë huachi,” tënin.

34 —Natëranco ni'ton, nani imoya, anoyatëranquën. Nani noyatëran ni'ton, noya paquë huachi, itërin.

35 Ina nontaso chachin, Cairo pëinën quëran huë'sahuatona', sha'huitiipi.

—Hui'nan nani chiminin huachi. ¿Ma'marëta' topinan quëran Maistro quësaran? itiipi.

³⁶ Quisososo nipirinhüë' piyapi'sa' noninso' natanaponahuë', co ina yonquirinhüë'.

—Ama iyasha pa'yanquësohüë'. Natëco, itërin.

³⁷ “Ama a'napitaso' huë'inasohüë',” topachina, Pitro, Santiago, Coansha, inapitaráchin pa'pi. Coanshaso' Santiago iin.

³⁸ Cairo péinénquë canconahuatona', na'a piyapi natanconpi. Chiníquën na'nëtona', ayanápi.

³⁹ Ya'contarahuatón, inapita itapon:

—¿Onpoatomata' na'nëtoma', noncaroaramaso'? Co sanapia'hua chiminhüë'. Huë'ësárin, itërin Quisosori.

⁴⁰ Naporinso' natanahuatona', piyapi'sari tëhuapirinhüë'. Quisosoriso' inapita ocoirahuaton, pa'pin, a'shin, cara ca'tano'sanën, inapitaráchin quëparin. Sanapia'hua ya'huërinquë ya'concontarin.

⁴¹ Maimirarahuatón, inaora nananquë:

—*Tarita comi*, itërin. “Huënsëquë' apia'hua,” tapon napotërin.

⁴² A'naroáchin sanapia'hua huënsërahuatón, huanirin. Nani shonca cato' pi'ipitërin ni'ton, noya iratërin. Ina ni'sahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi pa'yanpi. “¿Ma'pítacha nitotaton, ananpitaantarín paya!” topi.

⁴³ Quisososo nipirinhüë', “Ama a'napita sha'huitocosohüë',” itahuaton, “Nanon a'caco',” itërin.

6

*Nasaritoquë paantarinso'**(Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30)*

¹ Ina quëran pipirahuaton, ya'huërin'pa' paantarin. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi.

² Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë a'chinarin. Na'a piyapi'sari natanahuatona', pa'yanpi. Pa'yanatona', inahua capini niontapi:

—¡Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Noya noya yonquirin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatoncha nani ma'sha nanitaparín nicaya?

³ Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërehua'. ¿Co'na nontëcamayo inaso'? A'shinso' Maria itopi. Iinpitanta' nohuitërehua'. Santiaco, Cosi, Cotasë, Simon, inapita itopi. Oshinpitanta' isëquë canpoarë' ya'huarin. Co Quisoso chiníquën nanantërinhuë'. Canpoa pochachin inanta', ta'tona', “¡Macari natëapon!” topi.

⁴ Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonënquë ya'huëpisopitariso nipirinhue', co noyahuë' natanpi. Quëmopinënpita, huëntonënquë ya'huëpisopita, inapitanta' co noyahuë' ni'pi, topi iráca. No'tëquën napopi, tënin Quisoso.

⁵ Co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co nanitërinhuë' aquëtë huarë' Yosë pochin nicaso'. Caraíchín cania'piro'sa' së'huarahuatón, anoyatërin.

⁶ “¿Onpoatoncha isopita co yanatërinacohüë' nicaya?” tënin, yonquiapon.

*Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' a'parinso'
(Mateo 10.5-15; Lucas 9.1-6)*

Ina quëran ya'cariya ninanoro'saquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin.

⁷ Naporahuaton, shonca cato' ca'tano'sanënpita përasahuaton, sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Catoya catoya a'parin. Chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'.

⁸ —Pa'patama', ama ma'sha quëpacosohuë'. Ama cosharo', pë'pëto, coriqui, inapita tëranta' quëpacosohuë'. Pitanaráchin quëpaco'.

⁹ Sapatë' po'morahuatoma', a'moramasorë' quëmaráchin paco'.

¹⁰ Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquëráchin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'.

¹¹ A'na ninanoquë ya'huëpisopita no'huitënënuquëma': "Ama isëquë huëcosohuë'. Co yanatanainquëmahuë'," itohuachinënuquëma', patoco'. Yapa'patama', pënenco': "Nani sha'huitopiranquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'quëhuarë' canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama'," itoco'. Tëhuëchachin Yosëri chiníquën ana'intarin huachi, itërin Quisosori.

¹² Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', piyapi'sa' pënëna'piapi: "Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco huachi," itëra'piapi.

¹³ Naporahuatona', na'a piyapi'sa' sopairo'sari ya'coancantërinso inquitopi. Na'a cania'piro'santa' tomaquë pashitatona', anoyatopi.

Coansha Paotista tēpapiso'
(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴ Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquipi. Cariria hua'aonta' natantērin, Irotisē itopiso'. I'huamiáchin inari sontaronēnpita camaiton, Coansha Paotista atēpatērin ni'ton, yonquiárin: “Ina quēmapiso' Coansha. I'hua chiminaponahuē', nanpiantarin. Napoaton nani ma'sha nanitaparin,” tēnin.

¹⁵ “Co inahuē'. Iniasē pēnēntona'pi ipora,” topi a'naquēonta'.

“Co inahuē'. Ninotona'pi iráca ya'huērinso' ni-mara,” topi a'naquēonta'.

¹⁶ Irotisēso nipirinhue', co nisha nisha yonquirinhue'.

—Inaso' tēhuēnchachin Coansha. An-ishitēconotopirahuē', nanpiantarin, tēnin.

¹⁷⁻¹⁹ I'hua chachin Coansha nanpiso', Irotisē co noyahuē' ninin. Iin sa'in osērētērin. Pinipi sa'in chachin osērētaton, manin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coanshari chiníquēn pēnēnin. “Co Yosē nohuantērinhuē' iyaparin sa'in osērētaton macamaso',” itērin. Napotērinso marē' Irotiasaso' co quēyatonhuē', onpopionta yatēparin. Ina nohuanton hua'anso', sontaro'sa a'parin. Coansha macacaiso marē'. Masahuatona tashinan pēiquē po'mopi. Inapotahuatona, catinaquētopi.

²⁰ Irotisēriso' Coansha noya natanin. “Nóya quēmapi inaso'. Co oshahuanhuē',” ta'ton, co nohuantērinhuē' atēpatacaso'. Coanshari pēnēnpachina, nisha nisha yonquiaponahuē', noya natanin.

21 Ina quëran hua'huatërinso' tahuëri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatërin. Coisëro'sa', capitano'sa', ma'huano'sa' Caririaquë ya'huëpisopita, inapita amatërin. Naporo' tahuëri Irotiasa chinotërin Coansha atëpatacaso'.

22 Coshatasoi', hua'huin ya'conahuaton, nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuatona', ya'ipiya quëran pa'yatopi. Hua'an mashorinta' pa'yatërin.

—Ma'sona nohuantëranso' apia'hua, nico quëchinquën.

23 Yoscoarë' quëchinquën. Ma'sona tëranta' nipatanco, quëtaranquën. Pancana no'pa' hua'anëntërahuë. Patomaquë huarë' quëtaranquën, itërin hua'ani na'aro nontaton.

24 Napotápachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha nishitëconotahuaton, motën quëtoco,” itëquë', itërin.

25 Manorahuaton, hua'an ya'huërinquë paan-tarin.

—Coansha motën nohuantërahuë. Sënanquë acorahuaton, apiramiáchin quëtoco, itërin.

26 Ina natanahuaton, hua'an pa'pi sëtërin. Napoaponahuë', “Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarë' itërahuë,” ta'ton, co yanonpintërinhuë'.

27 Ina quëran sontaro sha'huitahuaton, a'parin Coansha motën macacaso marë'. Inaso pa'sahuaton, tashinan pëiquë nishitëconotërin.

28 Sënanquë motën acorahuaton, nanon quëtërin. Nanonta' a'shin quëtonin.

29 Imarinsopitaso', natantahuatona huë'pi. Nonën quëparahuatona', pa'pitopi huachi.

Cosharo' ana'atërinso'
(*Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14*)

30 Ina quëran ca'tano'sanënpita huëantahuatona', Quisoso sha'huitiipi. “Nani a'chintëra'piarai. Cania'piro'santa' anoyatërai. Noya natanpi,” itiipi.

31 Na'a piyapi'sa' huë'sapi Quisoso nicapona'. Ina quëran paantapi. A'napita ya'huërë' huëantapi, ina quëran paantapi. Naporápi ni'ton, Quisoso ca'tano'sanënpitarë chachin co capacaiso tëranta' nanitopihuë'.

—Huëco' iyaro'sa'. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'ahua'. Pi'pian chinotahua', itërin ca'tano'sanënpita.

32 Itohuachina, potiquë ya'conahuatona', pa'pi. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sapirinahuë'.

33 Pa'pachinara, na'a piyapi'sari notëërapí. Quisoso nohuitahuatona', na'a paahuapi. Nisha nisha ninano quëran pa'pi. Ira pa'tatona', ta'arahuatona', inahua'ton canconpi. Co'huara Quisoso canshátërasohuë', canconpi.

34 Na'a piyapi'sa' yamorapi. Nonshirahuaton, Quisosori quënanconin. “Isopitaso' ohuicaro'sa' co macari a'pairinsohuë pochin nisapi,” ta'ton, nosororin. Nosoroaton, na'con a'chintaantarín.

35 Nani i'huararahuasó', ca'tano'sanënpitari Quisoso huëcapairahuatona', itopi:

—Nani Maistro i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë' ni'ton,

³⁶ piyapi'sa' a'paquë' pa'ina'. Isosha'huaya pëiro'sa' ya'huërin. Ninanoro'santa' co aquëyahuë'. Inatohua' cosharo' pa'anatona', ca'ina', itopiri-nahuë'.

³⁷ —Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Cato pasa tahuëri sacatatë' coriqui canarëso pochin nininquë pan pa'anahuatoï, ¿a'ca'ii ti? itopi.

³⁸ —¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? Paatoma', ni'conco', itërin. Pa'sahuatona', ni'conpi.

—A'natërapoya pan, catoyachin sami, inaíchin ya'huëtërincoï, itiipi.

³⁹ Itohuachinara, piyapi'sa' sha'huitërin pastoque huënsëcaiso'.

⁴⁰ A'naquën a'natërápo shonca, a'natërápo shonca, a'naquën pasa, pasa huënsëpi.

⁴¹ Ina quëran a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'parin. Inápaquë në'pëtahuatón, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan së'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Sami së'paninsonta' quëtëra'piapi. Inaíchin nipirinhüë', ya'ipi piyapi ananitërin.

⁴² Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi.

⁴³ Ina quëran pan, sami, inapita pë'sotopiso' maantapi. Shonca cato' i'më' amëntatopi.

⁴⁴ A'natërápo huaranca quëmapi'sa' naporo' coshatopi.

I aipi i'narinso'

(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)

⁴⁵ Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: “Pottiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Apira

canta' pa'sarahuë. Pitsaita'pa' pa'ahua'," itërin. Ca'tano'sanënpita nani pa'pachinara, piyapi'sa' nontarin ya'huëpi'pa' paacaiso marë'.

⁴⁶ Nani nontohuachina, inaora pa'nin a'na motopia'huayaquë Yosë nontacaso marë'.

⁴⁷ Tashihuachina, ca'tano'sanënpitaso' potiquë pa'sapirinahuë', sono' huáncoanai' tashitopi. Quisososo' inaoraíchin quëparitërin.

⁴⁸ Ca'tano'sanënpita ya'ipi tashi' maitopirinahuë'. Ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiníquën pacacaiso'. Canotopi huachi. Ina ni'sahuaton, co tahuëriyátërasohuë', Quisoso pa'nin. I aipi i'narahuaton, no'pa pochin pa'tarin. Poti nani icantaponahuë', na'huëtatë pochin nisarín.

⁴⁹ I aipi pa'sarinso' quënanahuatona', pa'yanpi. "Hua'yan" ta'tona', "ëë" topirinahuë'.

⁵⁰ Ya'ipiya quëran ni'sahuatona', të'huatopi. Nipirinhuë', a'naroáchin Quisosori itërin:

—Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohuë'. Chiníquën cancantoco', itërin.

⁵¹ Ina quëran potiquë ya'conapatërin. Ya'conpachina, ihuan sanorin huachi. Ca'tano'sanënpita pa'yanpi: "¿Onporahuatoncha nanitaparín nicaya?" topi yonquiatona'.

⁵² Nani pan ana'atërinso' nicaponaraihuë', co ina yonquipihuë'.

Quinisariti parti pa'ninso'
(Mateo 14.34-36)

⁵³ Aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. Yonsanquë poti a'sonpi.

54 Nonshiaso chachin, a'naroáchin piyapi'sari Quisoso nohuitopi.

55 Manorahuatona', ya'ipi ina parti pa'sahuatona', pëiro'saquë pa'pi. Na'a cania'piro'sa' pë'sara'huayaquë quëpi anoyatacaso marë'. “Pasëquë Quisoso ya'huarin,” itohuachinara, inaquë quëpi.

56 Intohuaso tëranta' Quisoso pa'pachina, inatohua' cania'piro'sa' quëparapi. Nisha nisha ninanoquë pa'sarin. A'naquën pancana. A'naquën caraíchin piyapi ya'huëpirinhuë', insëquësona pa'pachina, cachiquë cania'piro'sa' acopi. “Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina',” tosapi. “Inta nipachin, së'huaina',” topachina, së'huapi. Insoarisona së'huahuachina', a'naroáchin noyatopi huachi.

7

Cotio mashocoro'sa' napopiso'

(Mateo 15.1-9)

1 Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quëran o'mapi Quisoso natanacaiso marë'.

2-3 Quisoso ca'tano'sanënpita coshataso', quënanquiipi. A'naquën co niopoimirataponaraihuë' coshatapi. Parisioro'saso' co'huara coshachatëraponahuë', pi'pian i'shaquë niopoimiratopi. Ya'ipi cotioro'sa' ina pochin yonquiipi. “Co inapohuatëhuahuë', oshahuanarigua',” tëcatona' napopi. Shimashonëna' inachintopiso' ni'ton, inapopi.

4 Mircatoquë pa'pi quëran yacoshatohuachinara, i'quë niopoimiratopi. Na'a nisha nisha

inachintopisopita ya'huëtopi. Minëro'sa', i'sha ta'painano'sa', hua'na yonsharo'sa', pë'sararo'sa', inapita pa'mopi.

⁵ Napoaton parisioro'sa', cotio maistro'sa' inapitari Quisoso natanpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quëma a'chintëransopitaso', co niopimirataponaraihuë' coshatapi? Shimashonënpoa' inachintopirinahuë', inahuaso' co napopihuë', itopi.

⁶ —Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahuë'. “Yosë imarai,” topiramahuë', co imaramahuë'. Canpitaso' nonpintënuëma'. Iráca Yosë quiricanënuë Isaiasë no'tëquën ninorinquëma':

“Isopita piyapi'saso' nanamëna quëran noya non-topirinacohuë',
co cancanëna quëran imarinacohuë'.

⁷ “Yosë pënëntërinso' a'chinarai,' topirinahuë', inahuara yonquipiso' nia'chintapi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco,” tënin Yosë.

Iráca Isaiasë ninshitaton, naporin.

⁸ Inapochachin canpitanta' Yosë pënëninpoaso' naniantahuatoma', piyapi'sa' a'chinpiso' natërama huachi, itërin.

⁹ Naquëranchin itantarin:

—Tehuënachin Yosë pënëntërinso' a'porama' shimashonëma' napopiso' natëcamaso marë'.

¹⁰ Ni'co'. Moisësë iráca pënëntaton, naporin: “Tatama', mamama', inapita noya natëtoma', catahuaco'. Inso tëranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuë yonquirapitona' no'huihuachina', tēpaco',” tēnin.

¹¹ Canpitaso nipirinhue' nisha a'chinama'. A'chinatoma', naporama': “A'naquën nanitërin

pa'pina', a'shina' apiratacaso'. 'Ma'sha ya'huëtërinco'so' nani acorahuë Yosë quëta'huaso marë', topatëra, co tatama', mamama' inapita quëtacaso' ya'huërinhuë'," toconama'. Napoaton tatama', mamama' inapita ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quëtëramahuë'.

¹² "Co quëtacaso' ya'huërinhuë'," toconatoma', co catahuaramahuë'.

¹³ Ina pochin nia'chintatoma', co Yosë quiricanën natëramahuë'. Hui'namapitanta' a'chintërama' inapochachin nicacaiso marë'. Inapochachin pochin na'con nisha nisha nia'chintërama', itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanëhuaso'
(Mateo 15.10-20)

¹⁴ Naquëranchin piyapi'sa' përasahuaton, a'chintantarin.

—Ya'ipinquëma' natanco no'tëquën yonquicamaso marë'.

¹⁵ Co manta' ma'sha ya'huërinhuë' nonënpoaquë ya'conahuaton, aoshahuaninpoaso'. Cancanënpoa quëran pipirinso' tëhuënchinso' aoshahuaninpoa'. [

¹⁶ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin.]

¹⁷ Nani a'chintohuachina, piyapi'sa' patahuaton, pëiquë ya'conconin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi. Nani ya'conpachinara: "Achin naporanso' co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi.

¹⁸⁻¹⁹ —¿Co canpita tëranta' nitochátëramahuë' ti? Inta nipachin, a'chintanta'inquëma'.

Nani ma'sha ca'nēhuaso marë' co ina marë' oshahuanēhuahuë'. Co cosharo' cancanēnpoaquë ya'coninhuë'. Chi'chirinamēnpoaquë ya'conin. Ina quëran inquietarë'. Napoaton ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Coshatërēhuaso marë' co oshahuanēhuahuë', itërin.

²⁰ Ina quëran itaantarin:

—Cancanēma quëran co noyahuë' yonquihuata-mara, co noyahuë' ninama'. Ina marë' oshahuanama'.

²¹ Acopo' cancanēma quëran co noyahuë' yonquiramasopita pipirin. Co noyahuë' yonquihuata-ma', monshihuanama', ihuatërama', tēpatërama'.

²² Nitëhuananpitërama'. Pa'yatacasoráchin cantërama'. A'napita ma'shanēn noyaparama'. Co noyahuë' ninama'. Nonpinama'. Nisha nisha co noyahuë' ninamaso' co yaa'poramahuë'. Apirarama'. Pinotërama'. “Caso' co a'napita pochincohuë'. Noya noyaco,” toconama'. Co yonquinahuanhuë' ninama'.

²³ Co noyahuë' yonquihuata-mara, ina pochin-ninama'. Ina marë' oshahuanama', itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'

(Mateo 15.21-28)

²⁴ Ina quëran pipirahuaton, nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë pa'nin. Tiro, Siton, inapita ya'cariya paaton, a'na pëiquë ya'conconin. “Ama isëquë huë'nahuëso' a'napita sha'huitocosohuë’,” itopirinhuë', a'naroáchin ya'ipi nahuinin.

²⁵⁻²⁶ Inaquë a'na sanapi ya'huërin. Co cotio sanapihuë'. Nisha piyapi. Siropinisia parti hua'huatërin. Hua'huinso' parisitárin. Sopairi

ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhuë'. Quisoso huë'ninso' natantahuaton, paaparin. Paaparahuaton, Quisoso nantën pirayan isonconin.

—Hua'huahuë Siniro parisitárin. Sopairi ya'coancantaton, chiníquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itiirin.

²⁷ —Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osërëtahuatë', ni'nira a'carëhuë'. Hua'huaro'sa'ton coshachin noya natëaquë huarë', itërin Quisosori.

²⁸ —Naporin mini Siniro. Napoaponahuë', hua'huaro'sa' pi'pian tëranta' atatohuachinara, ni'niraro'sarinta' capitërin ni'ton, quiyanta' catahuacoi topirahuë', itërin.

²⁹ —¡Naporinchi paya! Ma noya natëranco ni'ton, ya'huëran'pa' paantaquë'. Nani sopai hua'huan quëran pipirin, itërin.

³⁰ Sanapiso pëinënquë canconahuaton, hua'huin noya quëhuëánin quënanconin. Nani sopai pipirin huachi.

Në'huëro'sa' anantërinso'

³¹ Quisoso Tiro quëran pipirahuaton, Sitontaquëchin na'huërin. Ina quëran Ticaporisëquë canquirin. Inaso no'pa' Cariria sono yonsanquë ya'huërin.

³² Inaquë a'nara apia quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Noyá në'huërin. Naporahuaton, pa'pi icotë' ninin. “Iso quëmapi së'huaquë' noyachin topiraihuë'” itopi.

³³ Napotohuachinara, apiaráchin amashamiachin quëparin. Quëparahuaton, imirin quëran

icarahuëratërin. Ina quëran niipiimiratahuaton, nënërain së'huatërin.

³⁴ Inápaquë nē'pëtahuaton, sëtërin quëran panca nii o'huarin. Ina quëran Yosë nontahuaton: “¡Ipata!” itërin. “¡Në'huëranso' iniquiquë!” tapon napotërin.

³⁵ Naporo' nē'huërinso' inquirin huachi. Nënërionta' noyatahuaton, noya nonin huachi.

³⁶ Quisosori piyapi'sa' pënënin: “Ama a'napita sha'huitocosohuë,” itërin. Itopirinhüë', piyapi'saso' pa'sahuatona', sha'huirapiapi. Na'con na'con pënënpirinhüë', aquë aquëtë huarë' sha'huirapiapi.

³⁷ “¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya! Nē'huëro'sa' anoyatohuachina, noya natantopi huachi. Co nonpirinahuënta', a'naroáchin anoyatërin ni'ton, noya nonsapi. ¡Ya'ipichi noya ninin paya!” topi.

8

Cosharo' ana'atantarinsó' *(Mateo 15.32-39)*

¹ Naporo' tahuëri'sa' na'a piyapi'sa' niyontoantapi. Capa cosharo' nipachina, Quisosori ca'tano'sanënpita përarin. Huë'pachinara, itërin:

² —Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri natanarinaco ni'ton, co huachi manta' cosharo' ya'huëtopihuë'.

³ A'naquën áquë quëran huë'pi ni'ton, co topinan yaa'parahuë' tanari canahuachina', itërin.

⁴ —Capa pëiro'sa' isëquë. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huapi. ¿Onpotahuatëcha isonapo' piyapi a'carë paya? itopi ca'tano'sanënpitari.

⁵ Napotohuachinara, Quisosori natanin:

—¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina:

—Canchisëyachin ya'huëtërincoi, itopi.

⁶ Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin no'paquë huënsëcaiso'. Nani huënsëhuachinara, pan ma'patërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan së'panin huachi. Së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' quëtëra'piapi.

⁷ Caraíchín saminta' ya'huëtopi. Ina marënta' “Yosparinquën Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin piyapi'sa' quëtacaiso'.

⁸ Nani quëtohuachinara, natëaquë huarë' coshatopi. Pë'sotopisonta' masahuatona', canchisë i'më' amëntatopi.

⁹ Catapini huaranca piyapi'sa' pochin coshatopi. Nani coshatohuachinara, piyapi'sa' nontërin paca-caiso marë'.

¹⁰ Nani nontohuachina, potiquë ya'conin. Ca'tano'sanënpitarë' pa'sahuatona', Tarmanota parti chinpiconpi.

Sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'

(Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹ Inaquë parisioro'sa' huë'sahuatona', Quisoso nontiiipi atëhuëcaiso marë'. “Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nininso' niquë' quiyanta' nicatëinquën natëiinquën,” itopirinahuë'.

¹² Chiníquën sëtatón, itapon:

—¿Ma'marëta' yani'nama'? “Sacai' nininso' niquë' ni'inquën,” itopiramacohuë', co Yosë nohuantërinhuë' a'nota'huanquëmaso', itërin.

¹³ Ina quëran potiquë ya'coantarahuaton, aquëtëran paantarin.

Parisioro'sa'yanonpinpiso'
(Mateo 16.5-12)

¹⁴ Pëntonpirinahuë', ca'tano'sanënpita naniantopi cosharo' quëpacaiso'. A'naíchin pan potiquë ya'huëtöpi.

¹⁵ Quisosoriso nipirinhüë' pënënarin:

—Ni'cona iyaro'sa'. Pan ahuëpocatërinso pochin parisioro'sa' ya'huëtöpi. Irotisë imapisopitanta' ya'huëtöpi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocoso'huë', itërin.

¹⁶ Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini niontöpi. “Capa pan. Co ya'huëtërinpoahuë'. Napoaton naponontërinpoa',” nitöpi.

¹⁷ Ninontöpisö' nitötaton, Quisosori itapon:

—¿Onpoatonta “capa pan,” toconama'? ¿A'chintápiranquëmahuë', co ipora huanta' yonquiyátëramahuë ti? ¿Co natantochináchinhüë' cancantërama' nica?

¹⁸ Noya natanapomarahuë', ¿onpoatomata' co yonquiramahuë'? Nicapomarahuë', ¿onpoatomata co natëtëramahuë'?

¹⁹ I'hua chachin a'natërapoíchin pan nipirinhüë', a'natërápo huaranca piyapi'sa' ananitërahuë. ¿Onpo i'mëta' naporo' pë'sotöpisö' amëntatërama'? itërin.

—Shonca cato' i'më', itöpi.

20 –Panso' canchisëíchin nipirinhüé', catapini huaranca piyapi ananitahuato, ¿onpo i'mëta' pë'sotopiso'? itaantarín.

–Canchisë i'më', itopi.

21 –Napoaton co pan yonquiato, pënënaranguëmaso', ¿Co nitochátëramahuë' ti? itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

22 Ina quëran Pitsaitaquë chinpiconpi. Inaquë somaraya nininso' Quisosoquë quëpi. “Së'huaquë' Sinioro noyachin,” itopi.

23 Itohuachinara, maimirarahuatón, ninano aipiran quëparín. Iroiquë pashirayatërin. Nani së'huarayarahuatón:

–¿Ma'ta' iyasha quënanan? itërin.

24 –Piyapi ni'pirahuë', co a'ninquëchin ni'nahuë'. Pa'sapirínahuë', nararo'sa pochín ni'nahuë, itërin.

25 Naquëranchin së'huarayantahuachina, noya ni'tërin. Nani noyatërin ni'ton, ya'ipi a'ninquëchin quënanín huachi.

26 –Ya'huëran'pa' iyasha no'tëëquë'. Ama nínanoquë paquësohuë', itërin Quisosori.

Pitro natëtërinso'

(Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

27 Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Sisaria Pinipi partí pa'sarin nisha nisha ninanoquë a'chinacaso marë'. Papon pochín, ca'tano'sanënpita itapon:

–Nani ma'sha nanitaparahuë ni'to, ¿in pochinta piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

28 —Nisha nisha yonquirapirinënquën. “Coan-sha Paotistaco' nanopiantarinso' ni'ton, naporin,” topi a'naquën. “Co inahuë'. Iniasëco' nanopiantamara,” topi a'naquëonta'. “Ninotona'pi iráca chiminpirinhuë', nanopiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

29 —Canpitaso nipirinhuë', ¿ma'ta' yonquirama? itërin.

—Quëmaso' Cristo, Yosë chachin a'paimarinquën, itërin Pitrori.

30 —Ama ina a'napita sha'huitocosohuë', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinso'
(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

31 Naporo quëra huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin.

—Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi nohuantarinacohuë'. Tëpararinaco. Chiminapora-huë', cara tahuëri quëran nanopiantarahuë', itërin Quisosori.

32 No'tëquën sha'huitochinarin. Ina natanahua-ton, Pitrori amashamiachin quëparahuaton:

—¡Ama, Sinioro, napoquësohuë'! itërin.

33 Quisososo nipirinhuë' tahuërërahuaton, ya'ipi ca'tano'sanënpita ni'sarin.

—¡Ta'tëquë' iyasha! Sopai nohuanton, napotëranco. Co Yosë pochin yonquiranhuë'. Piyapinquën ni'ton, quëmaora nohuantëransoachin yonquiran, itërin.

34 Na'a piyapi'sa' ya'cariya huaniapi.

—Amashamiachin huëco' iyaro'sa',
 a'chinchinquëma', itohuachina, huë'pi
 natanacaiso marë'. Ca'tano'sanënpitanta'
 natanapi.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso'
 naniantoco'. Yosë nohuantërsoráchin imaco
 huachi. Corosëquë chiníquën parisitërë'. Inapoc-
 hachin canpitanta' parisitapomarahuë', imamia-
 toco.

³⁵ Noya nanpicamasoráchin yonquihuatama',
 topinan quëran nanpiarama'. A'na tahuëri
 chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhuë',
 casáchin yonquihuatamaco, noya nanan
 a'chinamaso marë' parisitapomarahuë', co
 topinan quëran nanpiaramahuë'. Yosë'pa'
 nanpimiatarama huachi.

³⁶ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapiramahuë',
 co hua'yanëma' cha'ëpachinhuë', topinan quëran
 napoarama'.

³⁷ ¡Onponta' pahuërëtapiramahuë', co huachi
 hua'yanëma' nanitarinhuë' cha'ëcaso'!

³⁸ Ipora tahuëri'sa' ya'huëpisopita co
 noyahuë' nipi. Nitëhuananpitopisopita pochin
 cancantopi. Tapayatomaco a'pohuatamaco,
 a'na tahuëri carimanta' tapayatëinquëma',
 a'poaranquëma'. Nanamëhuë a'pohuatama',
 carimanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'.
 Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri
 o'mantararahuë'. Tatahuë pochin huënaratahuato,
 noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahuë, itërin.

9

¹ Ina quëran itaantarín:

—Tèhuëenchachin iyaro'sa' Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. Chiníquën nanantaton hua'anëntapon, ni'sarama'. A'naquëma' co'huara chimiyantërasënquëmahuë', ni'sarama', itërin.

Quisoso nisha pochin ya'norinso'
(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

² Saota tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaráchin quëparin. Inapita nicasoi', nisha pochin ya'norin.

³ A'morinso' huënaráchin huënaráchin ninin. Co inso tëranta' nanitërinhuë' pë'sainaton, ina pochin huiríchin acocaso'. Huiiri huiríchin inaso'.

⁴ A'nanaya Iniasë, Moisésë, inapita quënanpi. Iráca ayapirinahuë', Yosë nohuanton ya'noantapi. Quisosorë' ninontapi.

⁵⁻⁶ Ina ni'sahuatona', Pitro, Santiaco, Coansha, cara chachin pa'yanpi. Na'con pa'yanaton, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maistro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, topirahuë', a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', itërin. Napoaponahuë', co yonquiatonhuë' naporin.

⁷ Naporro' chitorori imotërin. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërinso' natanpi. “Iso' ca hui'nahuë, na'con nosororahuëso'. Ina natanco',” itërin.

⁸ Napotaso chachin ca'tano'sanënpitari ni'sapirinahuë', co a'napitaso' quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi.

⁹ Motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin: “Achin ni'namaso' ama insonta' sha'huitocosohuë'. Yosë quëran quëmapico ni'to,

a'na tahuëri nanpiantarahuë. Naporo huarë' a'napita sha'huitoco'," itërin.

¹⁰ Napoaton co insonta' sha'huitopihuë'. Inahua capini ninontapi. "¿Onporahuatonta' nanopiantaponso'?" nitopi.

¹¹ Achin Iniasë quënanpi ni'ton, inanta' yonquiapi.

—Pi'pian Siniro yanatanainquën. Cotio maistro'sa' Yosë quiricanën a'chinpachinara, napopi: "Co'huara Cristo o'mayatërasohuë', Iniasë'ton huëantarin," topi. ¿Onpoatonta' napopi? itopi.

¹²⁻¹³ —No'tëquën napopi. "Yosë nanamën ayonquiantacaso marë' huëantapon," tënin pënëntona'pi. Naporinso chachin. Nani mini huëantapirihuë', co nohuitopihuë'. Co yanatanatonahuë', inahuara yonquinëna quëran no'huipi. Yosë quiricanënquë naporinso chachin nitopi. Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', inapochachin no'huiarinaco. Aparisitarinaco. Yosë quiricanënquë iráca ninorin ni'ton, parisita'huaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

Hua'huasha hua'yantërinso'
(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Ina quëran motopi quëran nohuaraimarahuatona', a'napita ca'tano'sanënpita quënanquimantapi. Cotio maistro'sarë' chiníquën ninontapi. Na'a piyapi'sa' yamorapi ni'quimapi.

¹⁵ Quisoso quënanahuatona' ya'ipiya quëran ta'arë'nachin nacapi. Pa'yatatona: "I'huata Maistro," itoonpi.

¹⁶ Ina quëran Quisosori natanin:

—¿Ma'ta' ninontapiramahuë'? itërin.

¹⁷ A'na quëmapiri itapon:

—Hui'nahuë Maistro quënhahuë, anoyatoco topi-
rahuë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi
nanitërinhuë' nonacaso'.

¹⁸ Insëquësona sopairi mapachina, no'paquë
nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Ni-
naquërarahuaton, pacororárin. Ca'tano'sanënpita
natanpirahuë' inquitacaiso marë', co
nanitopihuë', itërin.

¹⁹ —¡Ma'huantacha ninama paya! Can-
pitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natan-
tochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui'
a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta'
yanatëramaco? Hua'huasha quëshico, itërin
Quisosori.

²⁰ Napohuachina, quëshipi. Quisoso
quënanahuaton, sopai no'huitaton, hua'huasha
ahua'yantërin. No'paquë atatahuaton, asocoro
asocorotarin. Sa'po sa'po niconin.

²¹ —¿Onporo quëran huarëta' hui'nán naporin?
itërin.

—Hua'huatapon quëra huarë' naporin.

²² Na'aro' pënquë sopairi të'yatërin. I'quënta'
të'yaitërin tëpacaso marë'. Nosorocoi, Siniro.
Nanitohuatan, anoyatëquë', itërin.

²³ —“Nanitohuatan,” ¿itëranco ti? Yosë
natëhuatëra, ya'ipiya nanitaparë', itërin Quisosori.

²⁴ —Tëhuënhachin Siniro natëpiranquënhuë'.
¡Catahuaco noya noya natëinquën! itaantaran
pa'pini.

²⁵ Na'a piyapi'sa' niyontonquirapi ni'sahuaton,
a'naroáchin sopai itapon:

—Quëmaso' sopainquën. Piyapi ya'coancantohuatana, anë'huëran. Napoaton carinquën napotaranquën. Iso hua'huasha quëran pipirahuaton, ama huachi onporonta' ya'coancantantaquësohuë', itërin.

²⁶ Napotohuachina, Sopai chiníquën “yai” tahuaton, hua'huasha ahua'yantaantarín. Inapotahuaton, chimipi pochín patërin. Napoaton: “Nani chiminín,” topírinahuë',

²⁷ Quisosori maimirarahuatón, opatohuachina, huanírin huachi.

²⁸ Ina quëran Quisososo' ca'tano'sanënpitarëachín pëiquë ya'conconpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quiyarisó' co nanitëraihuë' inquitahuaisó'? itopi.

²⁹ —Isanpi sopaisó', sacai' inquitacaso'. Chiníquën Yosë nontaquë huarë', inquitëré', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninoantarínso'
(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰ Ina quëran paantarahuatóna', Cariria partí pa'sapi. “Ama huë'nahuëso' piyapi'sa sha'huitocoso huë',” ténin Quisoso.

³¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintatón, napotërin:

—Yosë quëran quëmapico nipirahuë', piyapi'sa masarinaco. Sha'huirapihuachínco, masarinaco. Mapachínaco, tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanpíantarahuë', itërin.

³² Natanaponaraihuë', co natëtacaisó' nanitopi huë'. “¿Onpoatonta' ina pochín nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton të'huatatóna', co nohuantopihuë' natanacaisó'.

Chini chiníquën nanantërinso'
(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³ Ina quëran Capinaomokuë canconpi. Pëiquë ya'conpachinara, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ma'ta' iraquë huëcapoma pochin ninontëriarama'? itohuachina,

³⁴ co manta' topihuë'. “¿Inquënpocha ipora chini chiníquën nanantarihua nicaya?” nitopi ni'ton, co yasha'huitopihuë'.

³⁵ Napoaton inaquë huënsërahuaton:

—Huëco' iyaro'sa' shonca catonquëma chachin natanquico pënëinquëma'. Inquëmasona' chini chiníquën nanantamaso' nohuantohuatama', topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco', itërin.

³⁶ Ina quëran hua'huasha maimirarahuaton, huancánachin ahuanirin. Ina iporahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

³⁷ —Ca imaramaco ni'ton, hua'huasha tëranta' nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

Yosëri acanarinso'
(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi, Maistro, ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton, sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhüë', co quiya pochin imarinquënhüë' ni'ton, co nohuantëraihüë'. “Ama inapotëquësohüë',” itërai, tënin.

39 –Tananpitoco' iyaro'sa'. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton piyapi anoyatohuachina, inaso' noya. Co sha'huirapiincoso' nanitaponhuë'.

40 Insosona co inimicotohuachinpoahuë', catahuarinpoa'.

41 Caso Cristoco. Imaramacoso marë' piyapi catahuahuachinquëma', Yosë nitotërin. I'sha tëranta' o'shitohuachinënquëma', ina marë' a'na tahuëri acanaarin. Tëhuë'nchachin noya i'huë'rëtarin, itërin Quisosori.

Anishacancantërinso'
(*Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2*)

42 Ina quëran itaantarin: “Hua'huasha natërinco' anishacancantohuatama', Yosë chiníquën ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohuë', co chiníquën cancanchatërapihuë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancanchatërapomahuë', pancara'piquë a'sonconotahuatënënquëma', marëquë të'yaitërinënquëma' naporini, noya noya niitomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë' ténahuë'.

43-44 Ma'sona tëranta' iyaro'sa' anishacancantohuachinquëma', a'poco'. Iso pochin yonquico'. A'na imirama quëran co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëimiratërama' naporini, tantoimiraya nipomarahuë', Yosë'pa' pa'itomahuë'. Cato imirarë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Inaquëso' pën co onporonta' tacopiarinhuë'.

45-46 Nantëma' ya'huëtërinquëma' iratacaso marë'. Nipirinhüë', ma'sona marë tëranta' co noyahuë' yonquiatoma', iratohuatama', na'con oshahuanama'. Ninishitërantëtërama' naporini, noya noya niitonhuë'. Tantorantë' nipomarahüë', Yosë'pa' pa'itomahuë'. Catorantërë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' niitonhuë'.

47 Ya'piramanta' ya'huëtërinquëma' noya ni'tacaso marë'. Nipirinhüë', ya'pirama quëran quënanatoma' co noyahuë' yonquihuatama', oshahuanarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, a'na quëran somaraya nipomarahüë', Yosë hua'anëntërinquë pa'itomahuë'. Cato quëran chachin ni'tapomarahüë', parisitopiquë të'yatohuachinquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ma'sona tëranta' anishacancantohuachinquëma', a'naroáchin naniantoco' ama parisitopiquë paacamaso marëhuë'.

48 Inaquë chiníquën parisitápoma'. Co shonaro'sa tëranta' chiminaponhuë'. Pën co onporonta' tacopirarinhuë'.

49 Pënuë ahuiquitërëso pochin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tëniarin noya noya cancantacaiso marë'.

50 Yamora noya acashicaso' niponahuë', chimin-pachina co huachi noyatërinhuë'. Canpitaso nipirinhüë', yamora cosharo' noya acashirinso pochin nico'. Noya nini'toma', ya'huëco', itërin.

10

Sa'ahuano'sa' pënëninso'
(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

1 Capinaomo quëran pipirahuaton, Cotia parti paantarin. Naporahuaton, Cortanii' aquëtëran pa'nin. Inaquë naquëranchin na'a piyapi'sari huëcapaipi. Quisosori a'chintantarin. Nani tahuëri huë'pachinara, noya a'chintarin.

2 Parisioro'santa' Quisoso ya'carirahuatona', atëhuëcaiso marë' natanquipi:

—¿Noya ipora sa'anpo' tē'yatacaso' ti? itiipi.

3 —¿Ma'ta' iráca Moisësë pënëntërin? itërin Quisosori.

4 —“Sa'anpo' yatē'yatohuatëra, coisëquë aninshitëre': 'Nani sa'ahuë tē'yatarahuë,' ta'caso' aninshitëre'. Ina quëran noya tē'yatacaso huachi,” tënin Moisësë, itopi.

5 —Co tē'yatacaso' pënëninquëmahuë'. Canpitaso' co natantochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, Moisësë napöpëninquëma'.

6 Napoaponahuë' ya'nan piyapi nicapon, cato' piyapiíchin Yosëri ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchin ninin.

7 Napoaton quëmapi sa'apachin, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso' ya'huërin.

8 Cato' piyapi nipirinhue', a'naíchin pochin nipi. Catoya'pi nipirinhue', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin.

9 Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' tē'yatamaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

10 Nani pëiquë ya'compachina, naquëranchin ca'tano'sanënpitari itapona':

—Achin naporanso' a'chintantacoi nitochii, itopi.

11 —Sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi mapatama', inaso' co sa'ama chachinhuë' ni'ton, monshitëramaso pochin Yosëri ni'nin. Ina marë' oshahuanarama'.

12 Inapochachin sanapi'santa', so'in ta'ananpirahuaton, a'na quëmapi so'yatohuachin, inaso' co so'inhuë'. Monshin pochin Yosëri ni'sarin. Ina marë' oshahuanarin, itërin.

Hua'huaro'sa marë' Yosë nontërinso'
(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

13 Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'papurinahuë'.

14 Ina ni'sahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nin. —Tananpitoco' iyaro'sa' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohuë'. Hua'huaro'sa pochin cancantopisopita Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi.

15 Tëhuë'nchachin carinquëma' itaranquëma', hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuë', co on-poronta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

16 Ina quëran hua'huaro'sa' iporin. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'.

Ma'huan yaimarinso'
(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

17 Ina quëran Quisoso yapaantarapirinhuë'. A'nara quëmapi ta'aquirahuaton, isonquirin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën. ¿Ma'ta' caso' onpo'i nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin.

¹⁸ —¿Ma'marëta' “Quëmaso' noyanquën” itëranco? Yosëíchin noyaso'.

¹⁹ Iráca pënëntërinso' nani nitotëran. “Ama piyapi tēpacosohuë'. Ama nitēhuananpitocosohuë'. Ama ihuatocosohuë'. Ama ninonpinapicosohuë'. Ama nonpincosohuë'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco',” tēnin Yosë pënëntaton, itërin Quisosori.

²⁰ —Co manta' Maistro onporahuë'. Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë, itërin.

²¹ Ina natanahuaton, nirayarin. “Tēhuēnchachin noya yonquirin,” ta'ton nosororin.

—Isonta' iyasha Yosë nohuantërin ta'a. Paquë'. Ya'ipi ma'shanēnpita pa'anahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaros'a' quëtëquë'. Ina quëran huëquë' imaco huachi. Inapohuatan, a'na tahuëri Yosë'pa' canamiataran, itërin.

²² Ina natanahuaton, co huachi noyahuë' cancantërin. “Hua'huayatërahuë' ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton sëtërin. Sëtatón, pa'nin huachi.

²³ Ina quëran Quisosori ca'tano'sanēnpita ni'sahuaton, itapon:

—Pa'pi sacai ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁴ Ina natanahuatona': “¡Ma'pitacha naporin paya!” nitopi ca'tano'sanēnpita.

—Tèhuënchachin iyaro'sa' ma'sharáchin yonquihuatëra, sacai' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso'.

²⁵ Ni'co'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huano'saso' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itaantarin.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi:

—Napoahuarë', ¿incha nica cha'ërë'poya? nitopi.

²⁷ Ya'ipiya notëërahuaaton, Quisosori itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëíchin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipiya nanitaparín, itërin.

²⁸ —Ni'quë' Maistro. Quiyaso' nani ya'ipi ma'shanëhuëi huëshirahuatoi, imarainquën, itërin Pitrori.

²⁹ —Tèhuënchachin iyaro'sa' imamacoso marë' nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', tënahuë. A'naquëma' mini nanamëhuë a'chinacamaso marë' co huachi ya'huëmiataramahuë'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tatama', mamama', hui'nama', no'panëma', inapita patërama'.

³⁰ Ca imamacoso marë' napohuatama', Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Isoro'paquë chachin pasaro' aquëtë pochin pëiro'sa', iyaro'sa', oshiro'sa', mamaro'sa', hua'huaro'sa', no'paro'sa' inapita quëtarinquëma'. Noya cancantarama'. Napoaponahuë', aparisitarinënquëma anta'. A'na tahuëriso huachi Yosë'pa' nanpimiatarama'.

³¹ A'naquën ipora chiníquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochín nisapi. A'naquënso nipirinhüë', ipora topinan piyapi pochín nicaponahuë', a'na tahuëri chiníquën nanantapi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huiantarínso'
(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³² Ina quëran ira pa'tahuatona', Quirosarin'pa' paantarapi ni'ton, ca'tano'sanënpita pa'yanpi. Imapisopitanta' të'huatopi. Quisososo nipirinhüë', quëchitërarin. Naquëranchin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, ma'sona onpocaso' sha'huitaantarín.

³³ “Noya iyaro'sa' natanco'. Iporaso' Quirosarin'pa' pa'sarëhua'. Inatohua' nani ma'sha onpotarinaco. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', inaquë sha'huirapiarinaco. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita masahuatonaco, ‘Tëpacaso' ya'huërin,’ tosapi. Ina toshuatona', nisha piyapi'saquë yo'coaninaco tëpainacoso marë'.

³⁴ Inapita tëhuarahuatona, ipitarinaco. Chiníquën huihuiarinaco, pë'shararinaco. Ina quëran tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanpiantarahuë,” itantarín.

Santiago, Coansha, inapita nohuantopiso'
(Mateo 20.20-28)

³⁵ Ina quëran Santiago, Coansha, inapita Quisoso huëcapaipi. Sipitio hui'ninpita inahuaso'.

—Pi'pian Maistro natainquën, topiraihuë', itopi.

³⁶ —¿Ma'ta' iyaro'sa' nohuantërama'? itërin.

37 —A'na tahuëri noya noya hua'anëntaran. Hua'an ya'conpatan, chiníquën nanan quëtocoi. A'naso' quëma inchinan quëran ahuënsëquë', a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', topiraihuë', itopi.

38 —Canpitaso' co no'tëquën yon-quiátëramahuë'. Co ya'ipi nitochátëramahuë'. Chiníquën iyaro'sa' parisitarahuë. Main o'orëso pochin pa'pi parisitarahuë. I'quë ya'coitëresó pochin aparisitarinaco. Canpitanta' aparisitohuachinënquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

39 —Ahuantarai, itopi cato chachin.

—¡Naporinchi paya! Ca pochin mini canpitanta' main o'orëso pochin parisitarama'. I'quë ya'coitëresó pochin parisitarama'.

40 Napoaponahuë', co caso' nanitërahuë' chiníquën nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosëíchin nanitërinso'. Inari nohuantërinso'pita inchinanëhuë quëran ahuënsëarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

41 Chiníquën nanan nohuantopiso' natanahua-tona', a'napitariso' no'huipi.

42 Quisososo nipirinhüë', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin.

—Co Yosë imapisopitahuë' chiníquën nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'an ya'conpachinara, chiníquën nanantatona', yacamaitopi. Piyapinënpitanta' aparisitopi.

43 Canpitaso nipirinhüë', ama inapita pochin cancantocosohüë'. Yosë hua'anëntërinquë ya'conpatëra, co chiníquën nanantacaso'

nohuantërëhuë'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'.

⁴⁴ Topinan piyapi pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuatama', Yosë noya nicatënquëma', chiníquën nanan quëtarinquëma'.

⁴⁵ Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahuë. Chiminarahuë na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶ Ina quëran paantarahuatona', Quiricoquë canconpi. Ca'tano'sanënpitarë chachin pipihuachinara, na'a piyapi'sarinta' imasapi. Naporo' a'na somaraya ira yonsanquë huënsëarin quënanconpi. Timio hui'nin ni'ton, Partimio itopi. Somaraya ni'ton, nani tahuëri coriqui topinan ma'patárin.

⁴⁷ “Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin,” topi, natantërin. Ina natantaton:

—¡Nosoroco Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, nosoroco canta', itërin chiníquën nontaton.

⁴⁸ A'napitari natanahuatona', no'huipi.

—Ta'tëquë', itopirinahuë', aquë aquëtë chachin chiníquën nontantarin.

—¡Nosoroco canta'! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, onpopionta' nosoroco, itantarin.

⁴⁹ Quisososo' natanahuaton, chiniconin:

—Sha'huitoco' huë'in, itërin. Napotohuachina, sha'huitopi.

—Noya cancantëquë' iyasha. Nani përarinquën ni'ton, Quisoso nonttiquë', itopi.

⁵⁰ A'morinso' të'yatahuaton, a'naroáchin Quisoso-quë pa'nin.

⁵¹ —¿Ma'ta' iyasha, onpochinquën? itërin Quisosori.

—Anoyarayatoco Maistro canta' noya ni'tanta'i, itërin.

⁵² —Inta nipachin, noya paquë'. Natëranco ni'ton, carinquën anoyataranquën, itërin. Napotohuachina, noya ni'tërin. Noyatahuaton, Quisoso imarin.

11

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹ Quirosarinquë ya'caritohuachinara, Pitipaqui'pa' canconpi. Ina ya'cariya Pitania ya'huërin anta'. Oriposë panënuë canconahuaton, cato' ca'tano'sanën sha'huitahuaton, a'parin.

² —Paso' ninanoquë paco'. Canconpatama', a'nara' mora hui'napishin a'sonpinan quënanconarama'. Co incari tëranta' huënsëchätërarinhuë'. I'quiritahuatoma', quëshico. ³ “¿Onpotaomata' i'quiritarama'?” itohuachinënuëma': “Siniorori nohuantërin. Apira isëquë acoquiantarai,” itoco', itërin Quisosori.

⁴ Pa'sahuatona', mora a'sonpinan ya'coanaquë quënanconpi. Cachi yonsanquë huanirarin. Quënanahuatona', i'quiritonpi.

⁵ —¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itopi inaquë ni'sapisopitari.

6 “Siniorori nohuantërin,” itohuachina: “Inta nipachin, quëpaquë’,” itopi.

7 Napotohuachinara, Quisosoquë quëpi. A'mopiso' masahuatona', mora aipi huëtapi. Nani huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuatón, pa'sarin.

8 Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', cachiquë a'mopiso' huëtapi. A'napitanta', panpë mono pochin nininsopita nishitë'tahuatona', no'paquë huëtërantapi. Inataquëchin Quisoso pa'sarin huachi.

9-10 Piyapi'sa' quëchitërapí. A'naquëonta' Quisoso imasapi. Ya'ipi piyapiri pa'yatatona', chiníquën nonsapi.

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico' shiin inaso'. ¡Quëmari chachin chiníquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntaríncoi! tosapi.

11 Quirosarínquë canconahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë no'tëërin. Ya'ipi ma'sha inaquë ni'sárin. Nani i'huarin ni'ton, pipiantarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin Pitania'pa' pa'pi.

Iqira nara yanicaso marë' sha'huitërinso'
(Mateo 21.18-19)

12 Tahuërirínquë Pitania quëran huënantarahuatón, Quisoso tanarin.

13 Aquëran iqira nara quënanin. Na'a monohuanin ni'ton: “Inaya tëranta' nitërinso' ca'i,” ta'ton, paahuapirínhuë', co manta' nitërinhuë'. Monoquënachin quënanconin. Co tahuërinën naniyatërarínhuë' ni'ton, co nitërinhuë'.

14 –Ama huachi iso nara nichinsohuë'. Co huachi insoari tēranta' nitērinso' caponhuë', tēnin Quisoso. Ca'tano'sanēnpitarinta' natanapi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pēi quēran a'parinso'
(Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

15 Ina quēran Quirosarinquē canconpi. Yosë chinotopiso pēiquē ya'conahuatona', na'a nipa'antopisopita quēnanconpi. Quisosori quēnanconahuaton, co noyahuë' ni'nin. Napoaton a'parin. A'naquēn inaquē coriqui nicanpiarapirinahuë', misanēnpita pitaton, ohuērētēra'piarin. Nēpē' pa'anpisopitanta' a'parahuaton, huēnsēpiquē tē'yatērin. Ina quēran ya'ipi piyapi'sa' pēnēnin.

16 “Ama nisha nisha ma'sha Yosë pēinēnquē quēntacosohuë',” tēnin. Ina quēran a'chintaton, itapon:

17 –Yosë quiricanēnquē ninshitērinpoa'. “Ca nohuanto, pēinēhuë ya'huë'in nontiinacoso marē'. Ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha nananquē nonpisopita nontiinacoso marēáchin acotēranquēma',” tēnin Yosë. Canpitaso nipirinhue', ihuatēro'sa' ya'huēpiquē pochin atarantērama', itērin Quisosori.

18 “¡Ma'pitacha nitotērin paya!” topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta natanahuatona', tē'huatopi. “Ya'ipi piyapi'sari yaimapi,” ta'tona', Quisoso tēpacaiso' chinotopi.

19 Yatashirahuaso', Quisososo'
ca'tano'sanënpitarë chachin ninano quëran
pipiantapi.

Iqira nara ahuirinso'

(Mateo 21.20-22)

20 Tahuëririnquë tashiramiachin
huënantarahuatona', iqira nara
ni'quiantapirinahuë', nani ahuirin. Itën quëran
huarë' ahuirin.

21 Ina ni'sahuaton, Pitro yonquirin.

—Ni'quëchi Maistro. Iqira nara i'huara
sha'huitëranso' nani ahuirin huachi, itërin.

22 —Ya'ipi cancanëma quëran Yosë natëco'.

23 Inaso', ya'ipi nanitaparin. Ina
nontohuatama', chiniquën natëco': "Co
Yosë catahuarincohuë'," ama tocosohuë'.
Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama',
catahuarinquëma'. "Yosë nohuanton, iso motopi
marëquë nichihuincaïn," tënama' naporini, ina
nohuanton nichihuincaitonhuë'.

24 Napoaton Yosë nontatoma' ma'sona
nipatama', natëco'. "Tëhuënychachin Yosë
catahuarinco," topatama', catahuaarinquëma'
tënahuë'.

25 Noya cancantatoma', Yosë nontoco'. A'na
piyapi ma'sona tëranta' onpotohuachinquëma',
canpitarinta' pi'pian tëranta' no'huihuatama',
ina naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran
huarë' nanan anoyatoco' Tata Yosë oshanëma'
inquichinquëma'. [

26 Co nanan anoyatohuatamahuë', Tata
Yosënta' co oshanëma' inquitaringuëmahuë',] itërin
Quisosori.

Chiníquën nanantërinso'
(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

27 Ina quëran Quirosarinquë huëantapi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'concoantahuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa' inapitari huëcapaipi.

28 —¿Onporahuatonta' chiníquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacamaso? Sha'huitocoi, itopi.

29 —Inta nipachin, carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'.

30 ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtëca, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

31 Natanahuatona', inahua capini nisha nisha ninontapi. “¿Ma'ta' itahua? ‘Yosëri nanan quëtërin,’ itohuatëhua', a'paniarinpoa'. ‘¿Onpoatomata' nipachin co ina natëramahuë?’ itarinpoa'.

32 Nipirinhüë', ‘Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin,’ itohuatëhua', na'a piyapi'sa' no'huiarinënpoa'. ‘Yosëri Coansha a'parin pënëntacaso', topi ya'ipi piyapi,” nitopi.

33 Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihuë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihuë' ta'a, toconpi.

—Noyapa'. Napoahuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

12

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'
(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

¹ Ina quëran Quisosori pënëto nanan sha'huitaantarín:

“A'na quëmapi pancana iminaton, oparotërin. Nani pairapirahuaton, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona', huino nicacaiso marë'. Naporahuaton, na'pi quëran chachin tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huaton, nocorarin ama ihuacaiso marëhuë'. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. ‘Sacatëramaso marë' nitërinso' patomachin canpitaora marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin.

² Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'.

³ A'papurinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahuëpi. Ahuërahuatona', topinan a'paantapi.

⁴ Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'paantapurinhuë', inanta' motën pë'shatahuatona', chiniquën no'huipi.

⁵ Ina quëran a'nanta' a'paantapurinhuë', inaso' huachi tēpapi. Ina quëran na'a a'paantapurinhuë', a'naquën ahuëpi, a'naquën tēpapi.

⁶ Napotohuachinara, hua'anëni yonquiantarin. ‘¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papurahuë', co

manta' quëtopihuë'. Hui'nahuë na'con nosoropirahuë', ina huachi a'paarahuë. Ina tëhuënchinso' natëpona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'parin.

⁷ Inpriatonënpitaso nipirinhüë', hui'nin quënanahuatona' ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, ya'ipi hua'anëntarin huachi. Huëco' tëpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanënpita canpoari matahua',' nitopi.

⁸ Naporahuatona', hui'nin masahuatona', tëpapi. Aipiran të'yatopi.

⁹ Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'? Chiníquën no'huiton, inpriatonënpita tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tënahuë.

¹⁰ Iráca Yosë nohuanton, ninorin. Quiricanënquë ninshitërinso' ¿co nontëramahuë' ti? Ninshitaton, naporin:

'Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhüë', sacatoro'sari co nohuantopihuë'. "Nagoonin," ta'tona', të'yatopirinhüë'.

Hua'anëni maantarahuaton: Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarin.

¹¹ Yosë chachin naporin.

Napoaton ¡Ma noyacha inaso' ninin paya! tënëhua', tënin quiricanënquë," itërin Quisosori.

¹² Natanahuatona', cotio hua'ano'sari chiníquën no'huipi. "Chinotatonpoa' pënënarinpoa'," ta'tona' Quisoso yamapirinhüë' tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Piyapi'sa' niyontonpisopita të'huatatona', co mapihuë'. Patopi huachi.

*Copirno marë' coriqui ma'patërinso'
(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)*

¹³ Ina quëran hua'ano'sari yonquipi Quisoso nonpintacaiso marë'. Napoaton a'naquën parisioro'sa' a'papi. Caraíchín Irotisë imarinsopitanta' a'papi. Yapa'pachinara, itapona': "Paatoma', nisha nisha natanco'. Co no'tëquën a'panihuachinquëmahuë', sha'huirapiahua'," itatona', a'papi.

¹⁴ Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso marë'.

—No'tëquën Maistro nontërancoi. Co piyapi'sa' pa'yatiinënquënso marë' a'chinanhuë'. Co hua'an tëranta' tē'huatëranhuë'. Yosë nohuantërinso' no'tëquën a'chintërancoi. Napoaton yanatanainquën. Noma copirno nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marë' comisionën a'parin. Huë'pachin, ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁵ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Canpitaso' nonpintënquëma'! ¿Ma'marëta' yaatëhuëramaco? Noma coriqui quëshico ni'i, itërin.

¹⁶ Napotohuachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itantarin.

—Noma copirno chachin, itantapi.

¹⁷ —Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtantaco'. Naporahuaton, Yosëso nininpoa'

ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

Natanahuatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha a'paniripoa paya!” nitopi.

Piyapi'sa' nanpiantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40)

¹⁸ Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' ya'huërë' huë'pi, satorioso'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nanpiantarihuahuë',” toconpi. Inahuanta' Quisoso yanonpintatona', iráca napopiso' sha'huitiipi:

¹⁹ —Iráca, Maistro, Moisësë ninshitërin pënëinpoaso marë'. “Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayanan-pihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huërëtasaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita masarin,” tënin Moisësë.

²⁰ Canchisë iyaro'sa' ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhüë'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin.

²¹ Ina iini chachin maantarin. Moisësë tëninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarin.

²² Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nin ya'huëyátërasohuë', ya'ipi taquipi. Ina quëran sanapinta' chiminin.

²³ Canchisë iinpita chachin nani mapirinhüë', nanpiantacaso tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

24 —¿Canpitaso' co no'tèquèn yonquiramahuè! Yosëso' chini chiníquèn nanantopirinhüè', co no-huitëramahuè'. Quiricanëonta' nontapomarahüè', co cancanëma quëran natëramahuè'. Napoaton co nanitëramahuè' no'tèquèn yonquicamaso'. Yosë ya'ipi nanitaparín.

25 Chiminpisopita nanopiantahuachina', co huachi sa'aponahuè'. Sanapi'santa' co huachi so'yaponahuè'. Anquëniro'sa pochachín nisapi huachi.

26 Chiminpisopita tëhuënychachín nanopiantarapi. ¿Co'na ina Moisésë ninshitërinquë nontëramahuè'? Sarsa nara'huaya orotarínso' nicaso', Yosëri nontërin. “Caso' Yosëco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco,” itërin Yosëri.

27 Nanpirëhuasopitaráchin Yosë chinotarëhua'. Napoaton Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nani chiminpirinahüè', nanopiantarapi. Canpitaso' co no'tèquèn yonquiramahuè', itërin Quisosori.

*Yosë na'con na'con nohuantërinso'
(Mateo 22.34-40)*

28 Satosioro'sarë' ninontasoí', a'na cotio maistro huë'nin. Natanahuaton: “Ma noyacha Quisososo' nitotërin paya,” ta'ton, itapon:

—Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantërin natëcaso'? itërin.

29 —Inta nipachín iyasha a'chinchinquën. Yosë quiricanën quëran chachín sha'huitërinpoa'. “Ya'ipi isairo'sanquëma', natanco'. Yosëíchin hua'anëntërinpoa'. Inasáchin natërëhuaso'.

30 Ina na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma

quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'.

³¹ Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco'," tënin. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërin, itërin Quisosori.

³² —Tëhuëenchachin Maistro no'tëquën nonan. A'naíchin Yosë ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'.

³³ Ya'ipi cancanënpoa quëran, ya'ipi yonquinënpoa quëran, ya'ipi chinirëhua quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatacaso' ya'huërin. Naporahuaton, canpoara ninosororëso pochachin a'napitanta' nosorocaso' ya'huërin. Iráca Moisésë pënëninpoa'. “Yosë yachinotuhuatama', oshanëma marë' ma'sha tëpatoma', ahuiquitoco'," itërinpoa'. Inapopirëhuahuë', co Yosë nosorohuatëhuahuë', co piyapi'santa' nosorohuatëhuahuë', Yosëso' co onpopinchin noya ni'sarinpoahuë', itërin.

³⁴ —No'tëquën iyasha yonquiran ni'ton, pi'pian pahuantarinquën Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso', itërin Quisosori.

Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' tapanatona', co huachi nohuantopihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'

(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë Quisosori piyapi'sa' a'chintaantarín.

—Iráca quiricanën quëran Yosë tapon: “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo,” tënin. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara, “Cristoso' Tapi

shia'huain,” topi. ¿Onpoatonta' naporin? Ina iyaro'sa' yonquico'.

³⁶ Iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapi chachin ninshitërin. Cristo ninoton, naporin:

Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin.

“Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

inimiconënpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri, tënin Tapi.

³⁷ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënin Tapi. Piyapi chachin nipirinhüë', Tapiri chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori. “Yosë hui'nin chachin ni'ton, naporin,” ta'caiso nipirinhüë', co manta' topihuë'.

Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpisopitaso nipirinhüë', nóya natanpi.

Maistro'sa' pënëinso'

(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ina quëran Quisosori a'chintaantarín. “Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochinënquëma'. A'naquën naporopi a'mopi piyapi'sari nohuitacaiso marë'. Ina pochin a'mosahuatona', cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. 'Huë'cama maistro,' itohuachinara, pa'yatopi.

³⁹ Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conpachinara, hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huancánachin yahuënsëpi.

⁴⁰ Noya nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyorono'sa' nonpintatona', ma'shanënapita matopi. Ama noninacaiso marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinahuë', co

cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin," tënin.

*Quëyoron Yosë marë' coriqui acorinso'
(Lucas 21.1-4)*

⁴¹ Ina quëran coriqui cacon notënanquë Quisoso huënsërin. Piyapi'sa' ni'sárin. Notohuaro' piyapi'sa' huë'sahuatona', coriqui Yosë marë' inaquë po'moquirapi. Na'a ma'huanos'asos' na'con coriqui po'morapirinahuë'.

⁴² Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huaya'áchin coriqui po'moquirin, pi'pira'huaya pa'tërinso'. ⁴³ Ca'tano'sanënpita përasahuaton, Quisosori itapon:

—No'tëquën itëranquëma'. Na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë', iso quëyoronso', na'con na'con po'moquirin, tënhuë.

⁴⁴ Ma'huanos'asos' na'a coriquihuanatona', ya'sotopiso' acopi. Iso sanapiso nipirinhüë', pi'pian ya'huëcharinso tëranta' tiquirin. Co huachi ya'huëtërinhuë'. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, tënhuë, itërin.

13

*Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'
(Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)*

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, a'na ca'tano'sanëni itapon:

—Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachin pëipiso'. Pancara'pi quëran nipi, itërin.

² —Iporaso' noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhüë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'
(Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³ Ina quëran Oriposë panënuquë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëapi. Aquë quëran Yosë chinotopiso pëi' notëërapí. Pitro, Santiaco, Coansha, Antërisë, inapitari itapona':

⁴ “¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ya'ipi yata'huantohuachina', ¿onporahuachinata' nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii,” itopi.

⁵ “Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuquëma'.

⁶ A'naquën huëcapona', 'Caso' Cristoco. Yosë chachin a'parinco,' tëcapona'. Nonpintë' nipirin-huë', na'a piyapi'sari imapona'.

⁷ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Ni-ahuëatona', quira nisapi. Ina natantohuatama', ama pa'yancosohuë'. Tëhuëchachin nisha nisha parti naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁸ Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona' quira nisapi. Copirnoros'a capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. A'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. Cosharo' pahuanpachin, tanari tiquirarin. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naroáchin huairinhuë'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachina, na'con parisitapirinahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹ Ni'cona canpitanta' naniantotamaco. A'na tahuëri masarinënuquëma'. Imaramacoso marë' coisëquë sha'huirapiarinënuquëma'. Cotio niyontonpiso pëiro'saquë huihuirarinënuquëma'.

Imaramaco ni'ton, chirinchi hua'ano'sa' ya'huërinquënta' sha'huirapiarinëinquëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinëinquëma' nanamëhuë sha'huitacaso marë'.

¹⁰ Co'huara isoro'pa' ta'huanchatërasohuë', noya nanan ya'ipi piyapi'sa' sha'huitacaso' ya'huërin. Nisha nisha nananquë nonpisopita nataina'.

¹¹ Mapachinëinquëma', '¿Ma'cha tono'pocoya?' ama tocosohuë'. Coisë'pa' quëpahuachinëinquëma', naporó' Yosë catahuaarinquëma' noya nonacamaso marë'. Co canpitaora nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso marë'.

¹² Naporó' tahuëri'sa' nisha nisha yonquiapi. A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhuë' co nohuantarinacohüë' ni'ton, quëmopinënpita capini nino'huiapi. A'naquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tëpacaiso marë'. A'naquën hui'ninpita imapachinaco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquën a'sshinhuë nipon, pa'pinhuë nipon, imapachinaco, hui'ninpitari chachin sha'huirapiapi tëpacaiso marë'.

¹³ Imaramaco ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'huiarinëinquëma'. Napoaponahuë', chiminaquë huarë' imamiatohuatamaco, cha'ësarama huachi.

¹⁴ A'na tahuëri inimicoro'sa' Yosë pëinëinquë ya'conahuatona', pa'pi co noyahuë' nisapi ni'ton, tapiapona', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë'. (Ina quirica nontohuatama', noya yonquico'.) Ina ni'patama', naporó' ta'aco'. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'.

15 Pëinëma' a'canamaso' aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohuë'. A'naroáchin topinan paco'.

16 Iminëmaquë sacatasënquëma' nipachin, ama a'moramaso tëranta' maquintacosohuë'. Manóton ta'aco'.

17 Naporo tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapita parisitapona'. ¡Ma'huantacha nicapona paya!

18 Yosë nontoco' ama o'napi tahuëri inapocamaso' ya'huë'insohuë'.

19 Naporo' tahuëri'sa' piyapi'sa' chini chiníquën parisitapi. Isoro'pa' ninin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitaantarapihuë'.

20 Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhüë', piyapinënpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarín huachi.

21 Naporo' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinënguëma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin!' tosapi. A'napitanta' taponá: '¡Ni'cochi, pasëquë ya'huarín!' tosapi. Napotohuachinënguëma', ama natëcosohuë'.

22 Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa huëcapona'. 'Caso' Cristoco,' tëcapona' a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininso' nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Ni'sahuatona': 'Ma'pitacha nitotërin paya. ¿Yosë quëran o'mamara, ti?' ta'tona', na'a piyapi'sari ímasapi. Yosëri huayoninsopita quëran huarë'

nonpintochinaichin nisapi.

²³ Canpitaso nipirinhüë' ni'cona nonpin-tochinënquëma'. Nani sha'huitëranquëma' ama naporó' tahuëri'sa' nonpintinënquëmaso marëhuë', itërin Quisosori.

Quisoso o'macaso tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42, 44; Lucas 21.25-36)

²⁴ Ina tosahuaton taantarín: "Ina quëran iyaro'sa' nani chiniquën parisitohuachina', pi'i tashiarín. Yoquinta' co huachi a'pinarinhuë'.

²⁵ Naporahuaton, na'a tayloraro'santa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huëriinsopitanta' nacon nacon-tapon.

²⁶ Naporó' ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoró' huancana o'mantararahuë. Chiniquën nanantato, huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë.

²⁷ O'mantahuato, anquëniro'sa' a'pararahuë Yosëri huayoninsopita ya'ipi parti quëran ayontonacaiso marë'. Pa'sahuatona', nisha nisha parti quëran huarë' ayontonapi huachi.

²⁸ Iquira nara papotërin quëran, iyaro'sa', nitotoco'. Ta'amënuquë monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarín huachi,' topi.

²⁹ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina, nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarín huachi,' tosarama'.

³⁰ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi.

³¹ Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tënta' ta'huantarín. Ca nonahuëso nipirinhüë', co onporonta' ta'huantarínhuë'. No'tëquën nonahuë

ni'ton, ya'ipi sha'huitëranquëmaso chachin naniarin huachi.

³² Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co insonta' nitotërinhuë'. Co anquëniro'sa tëranta' nitotapihuë'. Yosë hui'ninco niporahuë', co ca tëranta' nitotërahuë'. Tata Yosëíchin nitotërinso'.

³³ Napoaton ama huë'ërëso pochin cancantatoma', naniantocosohuë'. Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. Yosë nontatoma', ninaco. Noya yonquiatoma', ya'huëco'.

³⁴ A'na quëmapi aquë yapa'ninso pochin nisarin. Yapa'pachina, inpriatonënpita camairin. A'naya a'naya sha'huitërin ma'sona nicacaiso marë'. Ya'coana to'shitona'pinta' sha'huitaton: 'Pëi' noya ni'quë', itërin.

³⁵ Onporosona pëi' hua'anën huënantacaso' co nitotopihuë'. 'Thuaraya huarë' huëcapon nimara. Yonotashi' a'na' huëcapon nimara. Atari përasahuaso', huëcapon nimara. Tashíramiachin huëcapon nimara,' topi. Inapochachin canpitanta' o'manta'huaso tahuëri co nitotatomahuë', nináco.

³⁶ Ni'cona a'nanaya o'mato, huë'ësënuquëma' quënanquimatënuquëma'.

³⁷ Nani a'chintëranquëma huachi. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. 'Ama huë'ërëso pochin cancantatomarahuë', ninaco,' itarahuë ya'ipi piyapi'sa'," itërin Quisosori.

14

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'
(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

1 Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquiatona', coshatapi. Pan co huëpocatërinsohuë' ca'sapi. Pascoa naniriahuachina, cotio hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotapi onporahuatonsona Quisoso macacaiso marë'. Nonpintatona', yatëpapi.

2 –Ama niyontonpiso tahuëri'sa chachin maahuasohuë', piyapi'sa' no'huihuachinënpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuëarinënpoa', topi a'naquën.

Hua'saiquë opomototërinso'
(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

3 Quisososo' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinënquë coshatapatarin. Inaso' chana caniori mapirinhüë', anoyatërinso'. Misaquë coshatasoi', a'nara sanapi huë'nin. Potiria'huaya nishana'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Potiria'huaya oparahuatón, Quisoso motënquë hua'sai' opomototërin.

4 A'naquën no'huitatona', inahua capini ninontapi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhüë' chiniarin?

5 Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri marë' pahuërëtopiso pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuario'sa' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi. Ina pochin yonquiatona', sanapi no'huipi.

6 Quisosoriso nipirinhüë', itapon:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco.

⁷ Nani tahuëri sa'ahuaro'saso' isëquë ya'huërapi. Nohuantohuatama', nosoroarama'. Napoapon-ahuë', caso' co hua'qui' canpitaro'co ya'huarahüë'.

⁸ Iso sanapiso' cancanën quëran noya yonquiaton, inapotërinco. Co'huara chimiyantërasocohüë', nosoroatonco, nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitinacoso marë'.

⁹ No'tëquën itaranquëma'. Insëquësona noya nanan sha'huihuachina', iso sanapi napotërinco'so' sha'huirapi anta'. Co naniantapihuë', tënin.

Cotasëri sha'huirapirinsö'

(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰ Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahuë', a'nara' corto hua'ano'saquë pa'nin sha'huirapicaso marë'. Inaso' Cotasë Iscarioti itopi.

¹¹ Natanahuatona', pa'yatopi: “Ina marë' coriqui quëchinquën,” itopi. Ina quëran Cotasë yonquirarin po'oana quëran Quisoso a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹² Pascoa nanihuachina, nisha pan ca'pi, co huëpocatërinsohuë'. Naporo' tahuëri chachin carniroa'hua iráca tëpapiso pochin tëpaantapi capatona' yonquicaiso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi ni'ton, ca'tano'sanënpitari Quisoso itapona':

—¿Intohuata' Maistro paatoi Pascoa cosharo' nii capacaso marë'? itopi.

13 Napotohuachinara, cato' ca'tano'sanënpita nontërin:

—Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'.

14 Pëiquë ya'conconpachin, pëi' hua'anën natanconco'. “¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa coshara' capa'huaiso'?” tënin Maistro, itonco'.

15 Napotohuatama', panca patoana inápaquë nininso' a'notarinquëma'. Inaquë misa, huënsënan, inapita ya'huërarin coshatacaso marë'. Nani taparin huachi. Inaquë coshara' nico' canpoa' capacaso marë', itërin.

16 Pa'sahuatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa coshara' nipi capacaiso marë'.

17 Nani tashiro'porapaso', Quisoso shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin huë'pi.

18 Misaquë coshatasoi', Quisosori itapon:

—No'tëquën iyaro'sa' itëranquëma'. A'naquëma' carë' coshatapomarahüë', sha'huirapiramaco, itërin.

19 Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Sinioro yasha'huirapirainquën? ¿Cocahuë' nimara ti? topi a'naya a'naya.

20 —Shonca catonquëma' ca'tanapomarahüë', a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquërächin i'shiaton carë' caponahuë', yasha'huirapirincó.

21 Yosë quiricanënuë ninorincoso chachin chiminarahüë. Yosë quëran quëmapico niporahuë', chiminarahüë. Napoaponahuë', quëmapi

yasha'huirapirincoso' ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

²² Coshatasoi', pan masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata,” itahuaton, së'panin. Ina quëran, ca'tano'sanënpita quëtëra'piarin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin.

²³ Minëa'huanta' masahuaton, “Yosparinquën Tata,” itahuaton, inanta' quëtërin. Quëtohuachina, ya'ipi o'opi.

²⁴ —Ca huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'.

²⁵ No'tëquën itaranquëma'. Ipora quëran huarë' co huachi opai' o'oantarahuë'. Chiminarahuë huachi. A'na tahuëri Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, nasha pochin nininso' o'oantarahuë. Naporin' noya noya cancantarihua', itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

²⁶ Nani Yosë cantanën cantarahuatona', Oriposë panënuë pa'pi.

²⁷ Inaquë Quisosori itapon:

—Tëhuëchachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Iráca quiricanënuë ninoton, Yosë naporin. “Ca nohuanto, pë'tahuatona'pi tēpaapi. Tēpahuachina', ohuicanënpita yanquëërapí,” tēnin. Ipora tashi chachin napoarama'.

28 Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarinco. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahuë. Inatohua' niquënantarihua', itërin.

29 —A'napita ta'ananpipirinënuquëonta', co caso' ta'arahuë', itërin Pitrori.

30 —No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari catoro' përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso no-huitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

31 —Quëma imasaranquën ni'ton, yatëpapurinacohüenta', co onporonta' nonpinapiaranquënhuë', itërin Pitrori.

Inachachin topi ya'ipiya.

*Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'
(Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)*

32 Ina quëran nararoquë canconpi, Quisimani itopiquë.

—Isëquë iyaro'sa' huënsëtaco'. Yosë nontëri'li, itërin Quisosori.

33 Pitro, Santiago, Coansha, inapitaíchin amashamiachin quëparin. Naporo' sëtaton, co napion cancantërin.

34 —Pa'pi sëtërahuë. Chiminchináchin sëtërahuë. Isëquë huënsëtaco'. Ama huë'ëtomarahuë', ni'táco', itërin.

35-36 Amashamiachin pa'sahuaton, isonconahuaton, no'paquë huarë' monshomarin. Inaquë Yosë nontarin. “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tënahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

³⁷ Ina quëran huënantapirinhuë', cara chachin huë'ësápi quënanquintarin.

—¿Onpoatoncha iya Simon, huë'ë saran paya? ¿Co a'na ora tëranta' nanitëranhuë' ni'tamaso' ti?

³⁸ Ama huë'ëtomahuë', ni'táco'. Yosë nontáco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëran Yosë yanatëpiramahuë', co canpitaora chiniquën cancantëramahuë', itërin.

³⁹ Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Inachachin itantarahuaton,

⁴⁰ huënantapirinhuë', naquëranchin huë'ëantapi quënanquinantarin. Huë'ëi' iquitatona', huë'ësápi. Tapanatona', co nanitopihuë' ma'sha ta'caiso'.

⁴¹ Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Ina quëran huënantarahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ipora huanta' huë'ësarama' ti? Nani huachi. Nani ora nanirin. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinco oshahuano'sa' macainacoso marë'.

⁴² Huënsëco' pa'ahua'. Ni'co'. Sha'huirapiarinco'so' nani canquiarin, itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

⁴³ Nonaso chachin, Cotasë canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuë', sha'huirapiarin macacaiso marë'. Notohuaro piyapi'sari imaquiapi. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuatona', huë'sapi.

⁴⁴ Co'huara canshátërasoihuë', Cotasëri nani sha'huitërin Quisoso nohuitacaiso marë'. “Apinorahuë quëran Quisoso nohuitatoma',

maco'. Noyá tonporahuatoma' quëpaco', ta'ahuachin," itërin.

⁴⁵ Canquirahuaton, Quisoso ya'yoranquirin. Ina quëran:

—Tashita Maistro itahuaton, apinoirin.

⁴⁶ Ina quëran Quisoso chiníquën masapi.

⁴⁷ A'naso nipirinhüë' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën ahuërin. Inapotaton, nishitëhuëratëtërin.

⁴⁸ Quisosori piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuatoma', huëcapairamaco. Matararo pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti?

⁴⁹ Co'tana nani tahuëriya Yosë pëinënquë ya'huëato, a'chináruhuë. Nicapomaracohuë', co manamacohuë'. Napoaponahuë', Yosë quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

⁵⁰ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi.

⁵¹ A'na hui'napiso' sahuanasaquëáchin niso'quëëtahuaton Quisoso imasapirinhüë', mapi. Mapirinhüë',

⁵² sahuanasáchin matohuachinara, i'nanpirapi ta'arin.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

⁵³ Nani Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi. Inaquë ya'ipi corto hua'ano'sa', ansiano'sa', cotio maistro'sa', inapita nani niyontonpi.

54 Pitroso nipirinhüé', aquë quëran imaquirin. Corto hua'an i'iratë' pairapirinquë huarë' imaquirin. Inaquë ya'conahuaton, ponisiaro'sapitarë' huënsëaton, napëntarin.

55 Ya'ipi hua'ano'sari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya Quisoso nonpinapicaíso marë' yonípirinahuë', co quënanpihuë'.

56 Na'a nonpinapiaponaraihuë', nisha nisha nonconpi. Co inachachin nonpihuë'.

57 A'naquën huanirahuatona', taponá':

58 —I'hua chachin Quisoso naporin, natanai. “Yosë pëinën piyapi'sari nipiso' ata'huantahuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë. Co piyapi'sari nipisohüë' acoantarahuë,” toconin, itopi.

59 Napoaponahuë', co inahua tëranta' inachachin nonpihuë'. Nisha nisha nonpi.

60 Corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Ma'ta' ta'tona' isopita nonapirinënquën? ¿Co manta' tënanhüë' ti? itërin.

61 Quisososo nipirinhüë', co manta' tënhüë'. Ta'tárin. Napohuachina, naquëranchin nataantarin:

—¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itaantarin.

62 —Ca mini inaco. A'na tahuëri ni'saramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë chiníquën nanantaton, inchinan quëran ahuënsëarínco. Ina quëran chitoro' huáncana o'mantararahuë niantaramaco, itërin Quisosori.

63 Ina natanahuaton Corto hua'anso, chiníquën no'huitërin. A'morinso osharahuaton tapon:

—“¡Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanëhua'. Co huachi a'napitari sha'huirapicaiso' nohuantarihuahuë'.

⁶⁴ Nani huachi Yosë yaya'huërëtërinso' natanëhua'. ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? tënin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tëpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁵ Naporahuatona', Quisoso ipitopi. Tonporay-atahuatona', chiníquën panpirayapi.

—Quëmaso' Cristonquën nípatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi. ¿Inta' ahuërinquën? itoonpi.

Ponisiaro'sarinta' chiníquën ahuërayapi.

Pitrori nonpinapirinsó'

(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Pitroso i'iratëquë ya'huëápirinhuë', a'na sanapi huë'nin. Corto hua'an cosonanën inaso'.

⁶⁷ Pitro napëntaquëya', inari ni'nin. Noya ni'sahuaton:

—Co'ta quëmanta' Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanan, itërin.

⁶⁸ —¿Ma quëmapita' napotëranso'? Co caso' ina quëmapi nohuitërahuë', itërin. Ina quëran pipirahuaton, paira ya'coanaquë pa'nin. Naporo' atari përarin.

⁶⁹ Naquëranchin sanapiri quënaantarín. Quënanahuaton, huanipapisopita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso ca'tanin anta', itërin.

⁷⁰ —¡Co'chi nohuitërahuë paya! itaantarín. Ina quëran a'napitarinta' itaantapona':

—Quëmanta' Cariria piyapi pochín nonan ni'quëhuarë', Quisoso ca'tanan ipora, itopi.

71 —¿Co'chi nohuitërahuë paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatënquëmaso', Yosë ana'intarinco, itërin Pitrori.

72 Naporo chachin atari përaantaran. Atari natanahuaton, Quisosori napotërinso' Pitro yonquirin: “Co'huara atari catoro' përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton chiníquën sëtërin. Sëtaton, na'nërin.

15

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)

1 Tahuërianpitoahuachinara, ya'ipi cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita niyontonahuatona', ninontopi. Ina quëran Quisoso tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi.

2 —¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Inaco mini, tënin Quisoso.

3 Ina quëran corto hua'ano'sari na'con nonpinapipirinahuë', co manta' tëninhuë'.

4 —Nani ma'sha sha'huirapipirinënquënhuë', ¿co manta' tënanhuë' ti? itaantaran Piratori.

5 Quisososo nipirinhüë', co manta' tëninhuë'. Napohuachina: “Ma quëmapita' isoso' ni'ton, co manta' tëninhuë',” tënin Pirato yonquiaton.

Tëpacaiso marë' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

6 Nani Pascoa tahuëri a'nara apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin noya pipicaso marë'. Pita

tahuëri ni'ton, Noma hua'an napotërin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin.

⁷ Tashinan pëiquë copirno no'huipisopita ya'huëpi. Copirno piyapinënpita tëpapi ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. A'nara' Parapasë itopiso'.

⁸ Piyapi'sa' huë'sahuatona', Pirato nontiiipi.

—Ipora Pascoaquënta' apina'pi ocoitaantacoi, itopi.

⁹ —¿Inta' ocoichinquëma'? Copirnonëma' ocoichinquëma' topirahuë', itërin Piratori.

¹⁰ Corto hua'ano'sari apiratona', Quisoso nani mapi. Ina nitotaton, Piratori naponontërin.

¹¹ Napoaponahuë', corto hua'ano'sari a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—“Co Quisososo' nohuantëraihuë'. Parapasë ocoitocoi,” itoco', itëra'piapi. Napoaton:

—Parapasë ocoitocoi, tosapi.

¹² —¿Ma'ta' nipachin Quisoso onpochi: “Inaso' copirnonëhuëi,” tënamaso'? itërin Piratori. Napotihuachina:

¹³ —¿Corosëquë patanantëquë' chimiin! itapi chiníquën nontatona'.

¹⁴ —¿Ma'marëta' tëpa'i? ¿Ma'ta' onporinso'? itopirinhüë', aquëtë chachin chiníquën itaantapi:

—¿Corosëquë patanantëquë' chimiin! itaantapi.

¹⁵ Ina natanahuaton, ama piyapi'sari no'huicaiso marëhuë' Parapasë ocoitërin. Quisososo nipirinhüë', chiníquën ahuihuitërin. Chiníquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Ina quëran sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

16 Ina quëran sontaro'sari Pirato pëinënquë quëpapi. Pairaanaquë ichiya'conahuatona', ya'ipi sontaro'sa' amatopi.

17 Nani niyontonpachinara, quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin a'motopi tëhuacaiso marë'. Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi:

18 —¡Hua'qui tahuëri nicaton cotioro'sa' hua'anëntëquë! itoonpi.

19 Piquirananquë ahuëmotopi. Ahuërahuatona', ipitopi. Isonahuatona', nito mosharapi.

20 Inapotatona', tëhuapi. Ina quëran quëhuanën a'motopiso ocoitahuatona', inaora a'morinso chachin a'motaantapi. Inapotahuatona', corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi.

Corosëquë Quisoso patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

21 Pa'sapirinahuë', a'na quëmapi Sirini parti hua'huatërinso' nacapipi. Iminën quëran huëntararin. Simon itopi. Inaso', cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Aricantro, Nopo, inapita itopiso'. Simon nacapirahuatona', sontaro'sari Quisoso corosënën apitëntopi inari quëpatacaso marë'.

22 Pantarahuatona', panëa'huayaquë canconpi huachi, Corocota itopiquë. Corocotaso': "Nansë Moto'," tapon naporin.

23 Huino tanparo nimirio ayontahuatona', yao'shitopirinahuë', co o'orinhuë'.

24 Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi.

Nani patanantohuachinara', "Huëco', nicanatëhua', Quisoso a'morinso' maahua',"

nitatona' ya'nipirapi. Nicanatona', a'naya a'naya mapi.

²⁵ Yono pi'irirahuaso', corosëquë patanantapi.

²⁶ Onporinso marësona tëparapiso' nani ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO
ta'caso ninshitopi. Motën pëtëcha achinpitopi.

²⁷ Quisoso pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. [

²⁸ Iráca Yosë quiricanënquë ninorin. “Apiro'sapitarë' acorapi,” tënin. Naporinso chachin inapitarë' acopi.]

²⁹ Piyapi'sa' na'huëpona pochin Quisoso tēcariatona', tēhuapi.

—“Yosë pëinën ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë,” tënan pora.

³⁰ Inta nipachin, corosë quëran nohuararahuaton, cha'ëquë', itoonpi.

³¹ Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapitanta' Quisoso tēhuatona', itapona':

—A'napitaso' nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'.

³² “Caso' Cristoco, israiro'sa' copirnoco,” toconin. Inta nipachin, corosë quëran nohuarain nicatēhua' natēhua', nitopi.

Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chimininso'

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

³³ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin.

³⁴ Naporo' Quisoso chiníquën nonin. “*Iroi iroi ¿nama sapacatani?*” tënin. Inaora nananquë nonaton, naporin. “¿Onpoatonta' Tata patëranco?” tapon naporin.

³⁵ A'naquën huanipapisopitari natanahuatona':
—Natanco'. Iniasë përasamara, topi.

³⁶ A'na quëmapiso' manorahuaton, pi'shiro pochin nininso' maconin. Main huino asë'cotëtërin. Nara'huayaquë achinpitahuaton, inápaquë ihuëtërin o'ocaso marë'.

—Tananpitëquë'. Corosë quëran anohuaracaso marë', Iniasë huë'samara, tënin.

³⁷ Ina quëran Quisososo' chiníquën nonsahuaton, chiminin huachi.

³⁸ Naporo' Yosë chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huarë' ninin. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatomarin.

³⁹ Onporahuatonsona Quisoso chimininso' capitani ni'sahuaton:

—Tëhuëchachin iso quëmapi Yosë hui'nin, tënin.

⁴⁰ Sanapi'santa' aquë quëran notëërapi. A'nara' Maria Mactarina, a'naso' Saroma, a'nanta' Maria. Inaso' Cosi, Santiaco, inapita a'shina'. Santiacoso' hua'hua nimarinso'.

⁴¹ Quisoso Caririquë ni'so', imatona', nocomapiso'. A'napita sanapi'santa' Quisoso notëërapi. I'huamiáchin Quisoso Quirosarinquë huë'pachina, inapitarinta' imaquipi.

Na'pi naninquë po'mopiso'
(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁴² Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, co-tioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'.

⁴³ I'huararahuasó', Cosi huë'nin. Inaso' Arimatiaquë ya'huërinso'. Cotio hua'an niponahuë', noya Yosë chinotarin. "A'na tahuëri Yosë o'mararin hua'anëntiinpoaso marë'," ténin yonquiaton. Napoaton co tē'huatatonhuë', Piratoquë pa'nin Quisoso nonën ma'patacaso marë'.

⁴⁴ "Co chimiyántëramarahué'," ta'ton, capitán am-atahuaton, natantërin. "¿Nani Quisoso chiminin?" itërin.

⁴⁵ "Nani mini chiminin," itërin capitani. Napo-tohuachina, Cosi itapon: "Nonën quëpaquë' ni-pachin," itërin.

⁴⁶ Morin nani pa'anin ni'ton, corosë quëran nonën anohuarahuatona', quëpapi. So'pinahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Ina quëran pancara'pi masho pi'napiarahuatona', pa'copitopi.

⁴⁷ Maria Mactarina, a'na Maria (Cosi a'shin nininso'), inapitari ni'sapi. Insëquësona Quisoso acopiso' ni'pi.

16

Quisoso nanpiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

¹ Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, Saroma, a'na Maria (Santiago a'shin nininso'), inapita hua'sai' pa'anpi Quisoso nonën pashitonacaiso marë'.

² Tomio tahuëri tashiramiachin pi'i nëhuëcharirahuaso', na'pi nanin'pa' pa'sapi.

³ Inahua capini ninontërapì.

—Pancara'pìquë nanin pa'copitopi pora. ¿Incha iporaso' chi'huincatërë'ponpoya? nitopi.

⁴ Canconahuatona', notëëpirinahuë', na'pi panca nipirinhüë', nani chi'huincapi ni'pi.

⁵ Na'pi naninquë ya'conahuatona', hui'napi pochin nininso' ni'pi. Huiríchin a'morahuaton, inchinan quëran huënsëarin. Ni'sahuatona', pa'yanpi. ⁶ Pa'yanasoi', inari itërin:

—Ama pa'yancosohüë'. Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' yonisapiramahuë', co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Corosëquë chiminaponahuë', nani nanopiantarin. Huëco' po'mopiquë ni'quirico'. Capa huachi.

⁷ Napoaton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco'. Pitronta' sha'huitonco' nitochin. “Quisoso'ton nani pa'sarin Cariria'pa'. I'hua sha'huitërinquëmaso chachin pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama',” itonco', itërin.

⁸ Pipirahuatona', na'pi nanin quëran ta'api. Pa'pi pa'yanahuatona', ropa ropátërapì. Co manta' topi-hüë'. Pa'yanatona', co piyapi'sa' sha'huitopihüë'.

Maria Mactarina'ton ya'notërinso'
(Juan 20.11-18)

[
⁹ Tomio tahuëri tashiramiachin Quisoso nanopiantarin. Nanpiantarahuatón, Maria Mactarina'ton ya'notërin. Ina sanapi iráca canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', nani Quisosori inquitërin.

¹⁰ Nani ni'pachina, pa'nin imapisopita sha'huitacaso marë'. Inapitaso' sëtatona', na'nëapi.

11 “¿Quisoso nani nanpiantarin! Cari ni'nahuë,” itopirinhuë', co natëpihuë'.

Catoya'pi ya'notërinso'
(Lucas 24.13-35)

12 Ina piquëran cato' imapisopitanta' ninano quëran pipiapi. Paaquëya', Quisosori nisha pochin ya'notërin.

13 Nani nohuitahuatona', ca'tano'sanënpita sha'huitoantapirinahuë', co inapita tëranta' natëpihuë'.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'
(Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

14 Ina quëran shonca a'nara ca'tano'sanënpita misaquë coshataso', Quisosori ya'notiirin. “¿Onpoatomata', iyaro'sa', co natëtëramahuë'? Co natantochináchinhuë' cancantërama nica. ‘Quisoso nani nanpiantarin. Cari ni'nahuë', itopirinëinquëmahuë', co natëtëramahuë',” itërin.

15 Ina quëran itaantarin: “Ya'ipi parti, iyaro'sa', paco'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nanan carinquëma' sha'huitëranquëmaso' sha'huitoco'.

16 Insosona noya nanan natëhuachina', cha'ësapi. Aporihuanahuatona', imapachinaco, cha'ësapi huachi. Co nanamëhuë natëhuachinahuë', Yosëri ana'intarin.

17 Natëhuatama', nani ma'sha nisarama' piyapi'sa' nitotacaiso marë'. Chiniquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso marë'. Nisha nisha nananquë nonsarama'.

18 Ya'huan mapatama', co manta' onpotarin-quëmahuë'. Sonimaonta' nipirinhuë' o'opatama',

co chiminaramahuë'. Cania'piro'sa' topinan
së'huahuatama', noyatapona',” itërin Quisosori.

Inápaquë panantarinso'

(Lucas 24.50-53)

¹⁹ Nani ca'tano'sanënpita nontohuachina,
inápaquë Siniro Quisoso panantarin. Yosëri
quëpantarahuaton, inchinanën quëran ahuënsërin.

²⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona',
Quisoso nanamën sha'huirapi. Siniorori chachin
catahuarin ni'ton, ya'ipi parti sha'huirapi.
Yosë nohuanton, piyapi a'naroáchin anoyatopi.
Nani ma'sha nanitapapi ayonquicaiso marë'. Ina
ni'sahuatona', “No'tëquën nontërinpoa',” topi ya'ipi
piyapi'sa'. Nani huachi.]

Yosë nanamën
New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chayahuita

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chayahuita

cbt

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chayahuita

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

2b907844-bec1-5cc7-a0e4-401d867c40e7